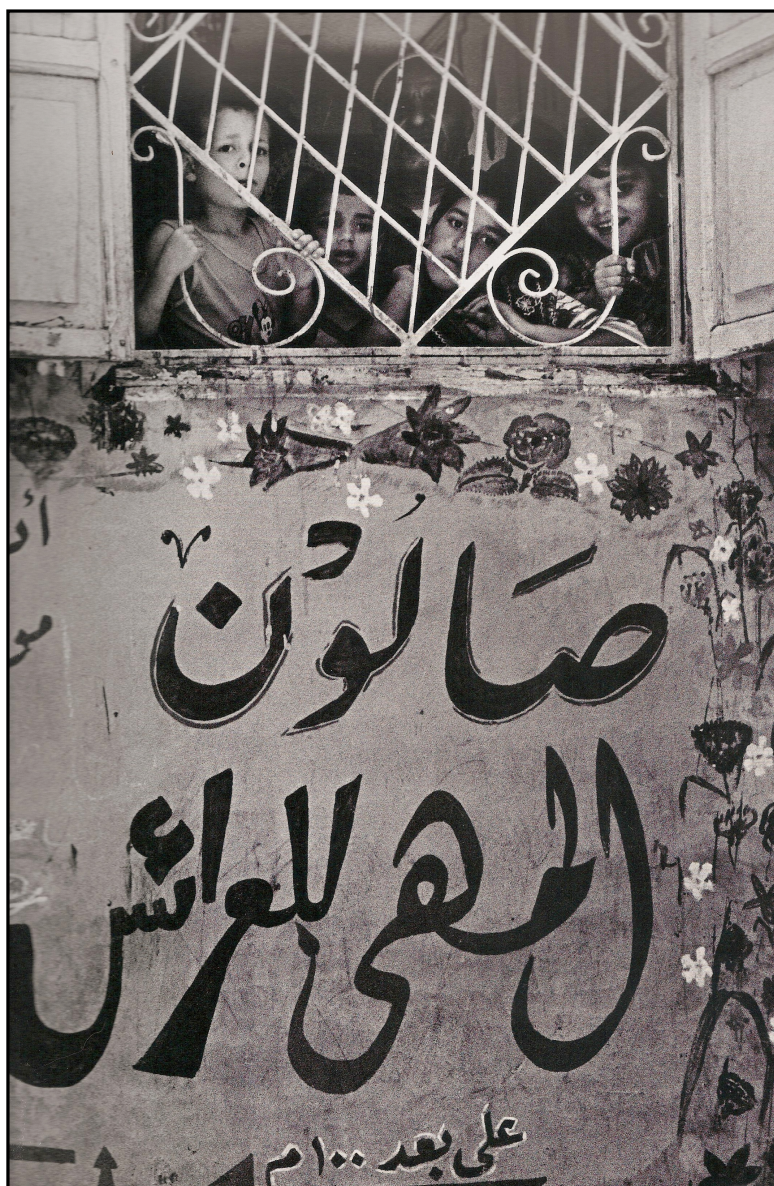

LA QÜESTIÓ PALESTINA I LA CREACIÓ DE L'ESTAT D'ISRAEL

El problema dels refugiats.

Resum: Entre els anys 1947 i 1949, al territori de Palestina es va desenvolupar un conflicte entre dues comunitats molt diferenciades: La jueva i la àrab. Les conseqüències de la guerra varen ser desastroses per a la comunitat àrab, que va patir una expulsió massiva de la seva terra i varen esdevenir refugiats. Els actes que es van donar en aquella guerra civil i les seves conseqüències tenen avui dia un ressò molt important i van obrir una ferida que encara està per tancar.

Paraules clau: Benny Morris, Ilan Pappé, Palestina, refugiats, Israel, expulsió, fugida, 'pla Dalet'.

Abstract: Between 1947 & 1949, a conflict developed between two different communities in Palestine: The Jewish and the Arab. War led to disastrous consequences for the Arab community who had suffered a massive expulsion from his own territory and became refugees. The events on the ground during the war opened a not close yet wound between both communities.

Keywords: Benny Morris, Ilan Pappé, Palestine, refugees, Israel, expulsion, flight, 'plan Dalet'.

Fotografia portada:

Imatge de nens refugiats palestins al camp de Nahr el-Bared, a la zona de Trípoli, nord del Líban, 1998. ¹

¹ SALGADO, S., "*Éxodos*" París: Amazonas, 2000, p. 93.

ÍNDIX

1. INTRODUCCIÓ	5
2. ORIGENS DEL SIONISME I ANTECEDENTS DEL CONFLICTE	7
2.1 (1920-1945) Anys de fortes tensions entre les dues comunitats.....	8
2.2 Política sionista davant la voluntat d'establir un estat jueu i la idea de transferència abans del 1948.....	10
2.3 El pla de partició de l'ONU.....	12
3. PRINCIPI DE L'ÈXODE (DESEMBRE 1947 – MARÇ 1948).	14
3.1 El problema de la població àrab i l'evolució de la política de guerra.	15
3.2 Els atacs a les ciutats i al camp.	19
4. 2a ONADA MIGRATÒRIA (DE MARÇ A MAIG).....	23
4.1 El pla 'Dalet'.....	23
4.2 L'escalada de les ocupacions.....	24
4.2.1 El camp:	24
4.2.2 Les ciutats:	27
4.2.3 Les reaccions àrabs:	29
4.3 Diferències terminològiques i de conceptes.....	29
5. 3a ONADA DE TRASLLATS (DE MAIG A OCTUBRE).....	31
5.1 De la fi del Mandat a la primera treva.....	31
5.2 La treva. (8 de juny – 9 de juliol).....	32
5.3 Els deu dies 'entre-treves'. (9 – 18 de juliol).....	33
5.4 La segona treva. (19 juliol – 15 octubre).....	33
6. FINAL DE LA GUERRA I CONSOLIDACIÓ DE LES FRONTERES	35
6.1 La 4a onada (d'octubre a novembre).	35
6.2 La neteja de les fronteres i les operacions d'escombratge.....	35
6.3 El problema dels refugiats.....	36
6.4 Altres conseqüències de la guerra.....	38

6.5 Les xifres dels refugiats.	38
7. CONCLUSIONS	40
BIBLIOGRAFIA	43
ANNEXES.	45

1. INTRODUCCIÓ

La visió oficial sionista de la història, basada en la negació rotunda de les expulsions que van tenir lloc durant el conflicte araboisraelià han estat superades. Aquesta visió summament polititzada del conflicte es basava en una sèrie de mites que tenien l'origen en el mateix naixement del sionisme a finals del s.XIX, com el que 'els jueus eren un poble sense terra i Palestina era una terra sense poble'. D'altres mites resultants del conflicte, com la migració voluntària de la població per deixar pas a les tropes àrabs, la idea del 'David jueu que lluita contra el Goliat àrab', etc.

No obstant, a la dècada dels 80, va sorgir a Israel un moviment anomenat 'els nous historiadors' que es van dedicar a investigar la instauració de l'estat d'Israel i la guerra del 1948. Aquestes investigacions es varen poder dur a terme gràcies a la desclassificació dels documents arxivats per Israel, fet que va portar a treure a la llum una sèrie de dades desconegudes. D'aquesta documentació arxivada i dels descobriments que van comportar, va sorgir una nova historiografia israeliana que donava una imatge més crítica de la seva història.

Més enllà de les desavinences que va poder provocar el sorgiment de la nova historiografia i de la imatge negativa que la política israeliana i els seus mitjans de comunicació varen voler donar respecte el nou rumb que la seva història estava tenint, el cert és que actualment, la història d'Israel reconeguda internacionalment és la història sortint dels 'nous historiadors'.²

No obstant això, el debat historiogràfic és encara avui dia molt present. Molts dels descobriments que els nous documents van donar a la llum, han estat objecte de valoracions molt diverses. El mateix ha passat en el idel grup dels 'nous historiadors', on dos dels autors més influents del moment, Ilan Pappé i Benny Morris, mantenen posicions força diferenciades a l'hora de valorar i exposar els fets ocorreguts l'any 1948.

Ilan Pappé ens parla d'expulsions massives perpetades per l'estat i les forces militars jueves, seguint un pla coordinat d'autèntica neteja ètnica. Benny Morris, per la seva banda, ens parla de les expulsions, no com un pla preconcebut de neteja, sinó com un acte de guerra; '*à la guerre*

² GIJÓN MENDIGUTÍA, M. <<Los "nuevos historiadores" israelíes. Mitos fundacionales y desmitificación.>>, *Revista de Estudios Internacionales Mediterráneos (REIM)*, 2008, núm. 5, p. 27-41.

comme à la guerre'. Una manera de dir que el context de guerra justifica els fets que es varen produir.

En el present estat de la qüestió, m'he centrat en el debat que els dos autors mantenen avui en dia, mitjançant la lectura dels seus llibres principals "*The Birth of the Palestinian Refugee. Problem Revisited*" de Morris, i "*La limpieza étnica en Palestina*" de Pappé. En ell, em proposo donar una visió oberta del conflicte mitjançant dos punts de vista força oposats, però alhora molt acceptats i parlar de quin paper va tenir l'estat jueu en la fugida d'uns 600.000 a 760.000 àrabs fora de Palestina, quins actes es van donar, quina va ser la situació dels refugiats, quins van ser els contingents que van lluitar, etc.

2. ORIGENS DEL SIONISME I ANTECEDENTS DEL CONFLICTE

Palestina és un territori situat al Pròxim Orient, entre el mar Mediterrani i el riu Jordà. Actualment limita amb els països de Síria i el Líban al nord, Jordània a l'est i Egipte a l'oest. Tradicionalment, ha estat un territori poc delimitat i sense grans riqueses naturals, però ha estat una zona d'obligat pas si es vol viatjar d'Àfrica a Àsia. És per això que històricament sempre ha estat una terra molt cobejada.

També és una zona on han confluït moltes religions i és un territori d'importància religiosa. Pels jueus aquesta és la terra promesa que Déu va oferir a Abraham el s.XIV a.C. (Gènesi 12,1). Pels cristians, és la terra on va néixer Jesucrist (Betlem, any 6 a.C aproximadament³). Finalment pels musulmans va ser la terra que Omar, el segon califa del món àrab, va conquerir l'any 636 dC.

A mitjans del s.XIX va néixer a Europa una explosió d'antisemitisme que va tenir el seu grau més elevat en els pogroms perpetrats a Rússia i instats pel govern tsarista, els quals es van cobrar la vida de nombrosos jueus. Davant aquest tipus d'amenaques varen sorgir diverses iniciatives que anaven encaminades a establir colònies agrícoles a Palestina, com la d'Edmond Rothschild, el banquer jueu més ric d'Europa, que va recolzar econòmicament als colons jueus i hi va enviar a experts agrònoms per afavorir la colonització.

Fou en aquest context quan Theodor Herzl, un periodista jueu d'origen hongarès, s'adonà de la impossibilitat de la integració a Europa dels jueus, i va començar a teoritzar sobre la necessitat que els jueus havien de ser amos de la seva pròpia terra en el seu llibre '*der Judenstaat*'⁴. S'havia instaurat el sionisme. Aquesta nova terra per als jueus es va orientar cap a Palestina, una terra que segons els eslògans sionistes era "una terra sense poble, per un poble (els jueus) sense terra".

No obstant Palestina era una terra amb una gran majoria de població musulmana, i una minoria de població cristiana que vivien sota el govern imperial Otomà. Els hebreus, abans de la

³ La consideració de que Jesús va néixer abans de la nostre era és resultat d'un error de càlcul del monjo Dionís l'Exigu, qui va situar el naixement de la era cristiana 754 anys després de la fundació de Roma. Es coneix que Herodes va morir l'any 750 de la fundació de Roma, després del naixement de Jesucrist.

⁴ '*Der judenstaat*' que traduït vol dir 'l'estat jueu', fou un dels textos més importants del sionisme i va ser publicat l'any 1896 a Leipzig, Viena.

iniciativa colonial, només contaven amb una minoria d'uns 20.000 jueus sefardites⁵ que havien fundat una colònia agrícola junt al llac Tiberiades durant el regnat dels Mamelucs (s.XVI dC.)⁶. Pappé apunta que el sionisme va secularitzar i nacionalitzar el judaisme, i que l'establiment a Palestina s'estava fent segons les directrius d'una pràctica colonial⁷. Morris coincideix a dir que les migracions a Palestina varen estar motivades per la voluntat d'establir a 'Erez Israel'⁸ una llar per als jueus.

Paral·lelament a Palestina, durant les últimes dècades del s.XIX, els països àrabs varen fer renéixer un moviment nacionalista que anava en contra del centralisme otomà i que volia fer néixer un estat àrab a la zona de Palestina.⁹ Ja abans de l'arribada colonial britànica, alguns líders van augurar que el moviment sionista era potencialment destructiu per a Palestina, però aquest era molt minoritari i s'establien en colònies apartades de la població local. Per això, molts palestins varen considerar que el sionisme no diferia dels moviments colonials i missioners europeus.¹⁰

Després de la primera guerra mundial, Gran Bretanya es va apoderar dels territoris de Palestina, Transjordània i Iraq, mentre que França es va apoderar de Siria i el Líban. Aquests dos poders havien de preparar als habitants de les colònies cap a l'establiment d'un govern propi. Però concretament a Palestina, la situació dels britànics s'allargaria amb la declaració Balfour, que havia 'd'ajudar a l'establiment de la Nació jueva a Palestina, juntament amb la promesa de salvaguardar els drets religiosos de la majoria d'habitants àrabs.'¹¹

2.1 (1920-1945) Anys de fortes tensions entre les dues comunitats.

Els anys següents a la declaració Balfour van anar seguits de disturbis i d'una escalada de tensions que va arribar al seu màxim l'any 1936. Mentrestant les onades migratòries jueves

⁵ S'anomenen sefardites perquè provenien d'Espanya (Sefarad en la llengua hebreaica).

⁶ MARTÍNEZ HOYOS, F. "Las raíces milenarias del conflicto". A: BATALLA, X. [Et al.] "Israel / Palestina. Claves históricas de un conflicto centenario", Barcelona: Mundo revistas, 2002, p. 19-35.

⁷ PAPPÉ, I. "Historia de la Palestina moderna. Un territorio, dos pueblos", Madrid: Akal, 2007, p 84-85.

⁸ Erez Israel, vol dir 'Terra d'Israel' i fou el nom que la tradició jueva utilitzava per referir-se a la terra de Judea poblada pels seus avantpassats hebreus.

⁹ MORRIS, B. "The Birth of the Palestinian Refugee. Problem Revisited", Cambridge: Cambridge University Press, 2004, p.9.

¹⁰ PAPPÉ, I. "La limpieza étnica de Palestina", Barcelona: crítica, 2008, p.33.

¹¹ MORRIS, B., op. cit., p. 11.

s'anaven succeint i la població jueva que aterrava en el territori palestí era cada vegada més nombrosa. L'any 1936, una comissió real britànica, la comissió Peel, va realitzar un projecte de partició de Palestina per a l'establiment d'un estat jueu (20% de la terra), un estat àrab (70% de la terra) i el 10% restant, terra que incloïa Jerusalem i Betlem, seguiria sota el domini anglès. Aquell mateix any es va iniciar una revolució àrab, liderada pel clan Husseiní, per expulsar els britànics i establir un estat palestí. L'any 1939, any de la fi de la revolta, per mitjà de l'anomenada emissió del 'paper blanc', els anglesos van abandonar el pla de partició i van decidir frenar la immigració jueva i prohibir la compra de terra.

Durant la 2a guerra mundial, el clan Husseiní es va aliar amb Berlín, mentre que els jueus palestins varen posicionar-se a favor dels aliats. Un exèrcit de 28.000 Yishuv¹² voluntaris que van lluitar a la guerra, van ser entrenats pels exèrcits occidentals i van guanyar una important experiència militar que els serviria durant les guerres palestines. A més, l'economia dels Yishuv va anar dirigida a servir a l'armada britànica, fet que els va fer desenvolupar tècniques industrials i armamentístiques. Els àrabs palestins però, no van poder gaudir d'aquest desenvolupament tècnic.

La visió de Pappé respecte el conflicte, és que la declaració Balfour xocava amb les aspiracions i els drets naturals palestins i era una proposta potencialment violenta. La oferta discriminava a la majoria palestina i afavoria a les aspiracions sionistes. L'autor destaca la brutal repressió de l'exèrcit anglès respecte els Palestins i tendeix a oblidar les persecucions que els àrabs varen realitzar contra els jueus¹³, persecucions que Morris defineix com autèntics pogroms. Aquesta tendència dels dos autors en centrar-se en l'aspecte que els interessa i a ignorar-ne d'altres serà una constant en la lectura de les seves pàgines. Els dos autors coincideixen a dir que la Palestina àrab sortint del 1945 estava anorreada tan militar com políticament, i que l'exèrcit jueu havia sortit molt reforçat de la guerra.

¹² La paraula 'Yishuv', que en hebreu vol dir assentament, és el terme utilitzat per referir-se a aquells pobladors jueus residents a Palestina abans de 1948.

¹³ PAPPÉ, I., op. cit., p. 37.

2.2 Política sionista davant la voluntat d'establir un estat jueu i la idea de transferència abans del 1948.

Els anys posteriors a la segona guerra mundial, varen estar protagonitzats pel descobriment de l'holocaust als ulls del món. Les barbaritats perpetrades pels nazis varen portar a un apropament d'occident cap a la causa sionista. L'holocaust era la prova definitiva que Europa era un territori inhòspit, que els jueus no podien continuar vivint-hi i que necessitaven un territori per establir la seva realitat nacional. Va ser en aquest moment quan es va reactivar una migració massiva de jueus cap a Palestina.

Pappé admet que, en un primer moment, els preparatius sionistes per a la presa del país seguien la via diplomàtica (inicis dels anys trenta), però ràpidament varen veure que la idea de l'estat jueu havia d'anar estretament lligada amb el militarisme. La Haganà, (que en català vol dir 'defensa'), una formació paramilitar creada als anys 20, s'havia convertit en el braç militar de l'Agència Jueva Palestina (AJP) òrgan de govern sionista a Palestina. Aquest òrgan de govern, liderat per David Ben Gurion, va organitzar un grup de fotografia i cartografia que, clandestinament i mitjançant l'espionatge il·legal, varen confeccionar un conjunt de llistats i mapes de les vil·les palestines, amb informació sobre la fertilitat de la terra, les possessions dels vilatans, i el que va tenir més conseqüències: qui estava en contra del moviment sionista (que es mesurava respecte a qui havia participat en la revolta del 1936). Una de les conclusions que en van extreure era que els palestins no tenien cap tipus de construccions defensives, ni un exèrcit que pogués repel·lir les investides de l'Haganà. S'estava preparant ja el futur pla d'invasió i expulsió de les poblacions àrabs¹⁴.

Morris ens parla que el sionisme de Theodor Herzl ja havia pensat en la idea de com es podria establir un estat jueu si la majoria de la població no fos jueva o si hi hagués una majoria jueva però amb una minoria àrab que fos molt nombrosa. Ja des de vell antuvi s'havia valorat la opció de fer emigrar a la població àrab nativa, denegant llocs de treball a Palestina i oferint la possibilitat de treballar en els espais buits dels països àrabs veïns. En un primer moment, hi havia el pensament general que els palestins eren àrabs, igual que els habitants dels seus països

¹⁴ *Ibid*, p. 37-54.

veïns i que no els suposaria un trauma greu traspasar les fronteres. Això, juntament amb l'experiència positiva que el trasllat de grecs ortodoxos i turcs musulmans havia ajudat a solucionar el problema de les minories a aquella zona, va fer créixer una idea: Les migracions eren moralment acceptables.

No obstant, entre els anys 30 i 40, els líders del sionisme es van adonar de la força del nacionalisme palestí, que res tenia que veure amb els països veïns. Aquest fet juntament amb els traumàtics trasllats de hindús i musulmans a la Índia i al Pakistan, van provocar que la idea 'necessària' de les migracions forçades no fossin tant moralment acceptables. D'aquí que en el discurs públic sionista es deixés de parlar de la idea.

És en aquest context que el discurs públic sionista deia que hi havia espai de sobres per a les dues comunitats a Palestina, i que les dues coexistirien i s'ajudarien mútuament per créixer tant cultural com econòmicament. Mentre que des de dintre, ja s'estava pressionant al Mandat perquè propiciés trasllats laborals dels Palestins als països àrabs veïns, i finançant colonitzacions àrabs a Transjordània. Morris centra la seva idea en el fet que el sionisme buscava de totes les maneres propiciar un trasllat voluntari i finançat per ells mateixos, però que l'únic que aconseguien era topar-se contra un mur: el continu no dels àrabs palestins i els estats àrabs veïns.¹⁵

Per tant, quina va ser la connexió entre el pensament sionista de trasllat d'abans del 1948 i el que va passar després de la guerra? Els comentaristes pro-àrabs com Ilan Pappé, afirmen que el que va passar va ser resultat d'implementar un 'pla mestre' d'expulsió. Els comentaristes de l'antiga escola sionista afirmen que el trasllat no es va deure a cap pla preconcebut, sinó a les circumstàncies de la guerra i del caos del moment. La teoria de Benny Morris és que els Yishuv i les seves forces militars no van entrar a la guerra amb una política o amb un pla preconcebut d'expulsió, però tot i això, la idea del trasllat estava arrelada en el pensament sionista com una cosa inevitable.

¹⁵ MORRIS, B., op. cit., p. 39-61.

2.3 El pla de partició de l'ONU.

El febrer de 1947, es va confiar a les Nacions Unides la resolució del problema a Palestina, qui va designar un comitè especial per decidir el destí de Palestina: el UNSCOP¹⁶. Aquest comitè va trigar nou mesos per prendre una decisió sobre el futur del país.

La realitat demogràfica de Palestina l'any 1947 era que el país tenia una població barrejada. Els àrabs constituïen 65% de la població, uns 1.250.000 habitants. El 88% d'aquests eren musulmans i el 12% restant eren cristians. Pel que fa a la distribució geogràfica, el 65% vivia dins les 800/850 aldees, mentre que el 30% vivia a les ciutats i el 5% restant constituïa la població beduïna. La població jueva, constituïa el 35% de la població restant, uns 650.000 habitants. La barreja poblacional però, era un tant fictícia. El camp estava totalment ocupat pels àrabs palestins. Els jueus, només ocupaven un 6% de les terres cultivables organitzades segons els Kibbutzim i els Moshavim. Aquests eren establiments col·lectius, que es constituïren davant la impossibilitat d'establir granges separades. D'aquesta manera la protecció era més senzilla i eficaç. Els jueus preferien establir-se en les ciutats i els pobles. Pel que fa a la vida urbana, la distribució poblacional era més paritària. Hi havia 5 ciutats que compartien: Jerusalem, Haifa, Tiberias, Safad i Jaffa

La divisió de Palestina havia estat la principal voluntat sionista ja des del 1937. Els britànics havien proposat diverses solucions (com una Palestina bi-nacional, o una Palestina cantonal) idees que sempre acabaven sent refusades. Finalment, quan el Mandat britànic cedí la qüestió palestina a la ONU es va procedir al procés de partició. Segons Pappé, aquest procés va prescindir pràcticament per complet dels interessos palestins. La UNSCOP es va posicionar més a favor del bàndol sionista, favorable a la resolució, que no pas al bàndol àrab, que es va mostrar contrari al pla i va mirar de boicotejar les negociacions. Per tant el moviment sionista va monopolitzar el joc diplomàtic i la resolució no va sorgir d'acord d'ambdues parts. <<la ONU

¹⁶ UNSCOP. Sigles de 'United Nations Special Committee on Palestine'.

violó los derechos básicos de los palestinos e hizo caso omiso por completo de la preocupación que generaba el país en el mundo árabe>>¹⁷.

Pappé afirma que David Ben Gurion tampoc se sentia satisfet amb el pla de partició i que mai haguessin acceptat el repartiment. Diu que si el va acceptar va ser perquè el pla legitimava l'estat jueu i davant la negativa dels àrabs palestins a admetre la partició, les fronteres haurien continuat sent una qüestió oberta. D'aquesta manera, l'estat jueu aconseguia reconeixement internacional sabent que hi hauria una guerra que permetria ampliar encara més les seves fronteres.¹⁸

El pla de partició definitiu es va aprovar el 29 de Novembre de 1947 amb la Resolució 181.

Palestina quedava dividida en tres parts:

- Estat àrab → 42% de la terra. 818.000 habitants àrabs i 10.000 habitants jueus.
- Estat jueu → 56% de la terra. 499.000 habitants jueus i 438.000 habitants àrabs. (Morris afirma que gran part de la terra era desert)
- Un '*corpus separatum*' → àrea al voltant de la terra de Jerusalem i Betlem, ocupada per una comissió internacional. 100.000 habitants jueus i 100.000 habitants àrabs. (vegeu imatge 1 als annexes).

¹⁷ PAPPÉ, I., op. cit., p. 59.

¹⁸ *Íbid.*, p. 63.

3. PRINCIPI DE L'ÈXODE (DESEMBRE 1947 – MARÇ 1948).

Com ja s'ha dit, els Yishuv estaven satisfets amb la resolució 181. No obstant els líders àrabs de l'Alt Comitè Àrab (AHC)¹⁹ no varen acceptar la partició i, encapçalats per un exiliat Husseini, van començar una vaga general de tres dies i van propiciar onades de violència anti-jueva a les principals ciutats.

Els estats àrabs veïns, seguint el lideratge de Husseini, tampoc van acceptar la partició i varen enviar armes, voluntaris i diners per ajudar Palestina. Els jueus, per la seva banda, també van rebre suport financer, polític i voluntaris des de la diàspora jueva mundial.

La violència esporàdica va portar cap a una guerra civil entre les dues comunitats. Els anglesos van adoptar una política de no interferència i van anunciar la seva retirada i la fi del Mandat per al 15 de Maig de 1948. Els primers mesos, l'Haganà es va mantenir a la defensiva, reorganitzant-se i armant-se per a la guerra, sabent que la veritable lluita no seria contra els àrabs palestins, sinó contra els estats àrabs veïns. Entre el febrer i el març, els atacs àrabs als combois de l'Haganà van augmentar notablement. La por dels Yishuv que la Jerusalem jueva i els establiments rurals al voltant de Jerusalem i l'oest de galilea poguessin caure en mans dels àrabs, els va portar a replantejar-se l'estratègia. A l'abril l'Haganà va passar a la ofensiva, si més no, en els contraatacs contra els àrabs.

Ben Gurion i l'Haganà es van moure davant la por d'una invasió dels països àrabs veïns després de la fi del Mandat britànic. Varen entendre que el 15 de maig s'hauria de consolidar l'estat d'Israel i per aconseguir-ho necessitaven unes comunicacions internes estables, unes àrees de frontera assegurades, els enemics palestins interns neutralitzats o vençuts i, finalment, unes forces armades llestes. De no ser així, les forces invasores guanyarien.²⁰

Aquesta és la visió de Morris respecte la política aplicada per Ben Gurion i el govern jueu. No obstant, Pappé exposa que el govern de Ben Gurion va aplicar una política bastant distinta. En primer lloc va assentar el seu procés de neteja ètnica seguint una sèrie de passos establerts: el primer va ser delimitar l'espai fronterer per mitjà d'uns pactes amb Jordània, a qui cedia el

¹⁹ AHC. Sigles de Arab Higher Committee.

²⁰ MORRIS, B., op. cit., p. 65-68.

territori de Cisjordània. El segon, va sorgir del mateix pacte amb la monarquia jordana, perquè d'aquesta manera neutralitzava l'exèrcit més potent del món àrab: la legió àrab. Sense l'ajuda de Jordània l'exèrcit àrab d'alliberació (ALA)²¹ perdia tota possibilitat sèria de defensar els palestins. El tercer pas fou el desenvolupament d'una capacitat militar adequada. Es va armar l'exèrcit, gràcies a l'enviament per part de la URSS i Txecoslovàquia d'armament marítim i aeri. Per tant, les forces militars de l'Haganà, juntament amb altres forces paramilitars com el Irgún o la Banda d'Stern, feien que la potència militar jueva fos més nombrosa que la del col·lectiu àrab, però sobretot molt més ben armada.

Per tant Pappé no comparteix amb Morris la idea de que el comandament polític jueu, tingués veritable por de les forces àrabs i afirma que els líders sionistes, començant per Ben Gurion, sabien que les seves forces militars eren molt superiors a les àrabs i que no hi havia perquè patir. No obstant, diu que els líders sionistes, en públic, van pintar escenaris apocalíptics, advertint del perill de les tropes àrabs i de la possible arribada d'un segon holocaust. Eren conscients que, per aconseguir un major recolzament jueu, i internacional en general, havien de mostrar la situació al món com si Israel fos un país en perill de ser aniquilat. D'aquesta idea sorgiria el mite de que Israel era el David que lluitava contra el Goliat àrab.²²

3.1 El problema de la població àrab i l'evolució de la política de guerra.

Els Yishuv varen entrar a la guerra sense cap política sobre què fer amb la població palestina. Però quan va arribar el pla de partició, la política jueva no estava contenta de tenir un estat amb 500.000 habitants jueus i 400.000 àrabs. Els desitjos de Joseph Weitz²³, i David Ben-Gurion varen créixer en la direcció de l'expulsió dels àrabs. La política oficial però, assumia l'existència d'una minoria àrab molt important i el discurs oficial era que no hi havia lloc per a una discriminació i que els àrabs que es quedessin a la zona jueva, gaudirien dels mateixos drets i privilegis que els habitants jueus.

²¹ ALA. Sigles de "Arab Liberation Army". Va ser l'exèrcit de voluntaris àrabs, que sota el lideratge de Fawzi al-Qawqji van lluitar del bàndol àrab en la guerra palestina.

²² PAPPÉ, I., op. cit., p. 69-85.

²³ Joseph Weitz havia estat el director del departament d'ocupació i territori del FNJ (Front Nacional Jueu). Aquest havia propiciat la immigració d'un nombrós nombre de jueus a Palestina i gaudia d'una posició privilegiada en la presa de decisions de la política sionista.

Hi havia la assumpció que l'estat jueu es crearia amb una minoria àrab, i Morris afirma que certament, no es va entrar a la guerra amb un pla mestre d'expulsió. Però el desenvolupament de la situació en els mesos precedents al pla de partició (sobretot les migracions àrabs voluntàries fora de l'estat reservat pels jueus a Palestina i els atacs àrabs a establiments i carreteres jueves) varen erosionar aquesta assumpció.

Per demostrar que no hi havia un pla d'expulsió premeditat, és interessant veure l'evolució en el discurs i les tàctiques defensives de l'Haganà. En els primers mesos de novembre, el discurs oficial del grup militar deia que es volia seguir convivint en pau, per a la seva pròpia seguretat i que les mesures defensives més importants es farien en els espais on s'hagués patit un atac. Durant els primers dies d'hostilitats, la política de l'Haganà era la de no incitar a l'incendi de les violències i a limitar-se als atacs de represàlia.

Hi havia el desig que els disturbis ocasionats pels àrabs fossin part d'una faceta momentània, però ràpidament es va veure que no, i l'actitud defensiva de no represàlia va començar a canviar. Els notables de Jerusalem i d'altres poblacions jueves començaven a pressionar a l'Haganà cap a una política més agressiva, i la política purament defensiva de l'Haganà es va veure superada pels esdeveniments. D'aquesta manera, la segona setmana de desembre, l'Haganà ja havia abandonat la seva política de defensa cap a una més ofensiva. Es va començar a exposar que davant els atacs àrabs, la represàlia hauria de ser destruir els seus poblats i expulsar-ne la població.

La segona setmana de desembre va venir donada pels atacs venjatius contra les concentracions de les milícies àrabs i les aldees que havien propiciat l'establiment d'aquestes, per preparar els atacs contra els combois i el tràfic jueu... En aquestes operacions les tropes havien d'evitar causar baixes de població anciana, dones i nens, però si atacar a tota persona armada i també a mascles adults en edat de combatre. S'havia d'evitar tant com fos possible matar aldees senceres i intentar atacar només als criminals. Segons Morris, aquesta seria la política a seguir per l'Haganà fins el març del 48.²⁴

²⁴ MORRIS, B., op. cit., p. 68-86.

La visió de Pappé respecte aquest tema és diametralment oposada. També ens parla del problema demogràfic, ja que la resolució 181 havia establert un espai jueu que només disposava d'un 60% de població jueva. Segons l'autor, Ben Gurion va exposar que per establir un Estat jueu sòlid, s'havia d'assolir com a mínim un 80% de població jueva. Ben Gurion va promulgar una immigració massiva de jueus cap a l'estat d'Israel. No obstant, dins del seu cercle íntim, Ben Gurion ja havia exposat la necessitat d'expulsar quants més àrabs millor.

Una vegada el territori havia estat definit i la supremacia militar ja era una garantia, tocava posar en marxa els mitjans concrets i reals que permetessin desplaçar a la població de les seves llars.

Pappé ens explica que els altercats palestins que es varen donar després de la resolució 181, varen ser vagues i manifestacions, i que els assaltaments a botigues i mercats jueus van ser casos aïllats que es van donar a la capital. També diu que l'atemptat contra un autobús jueu a Jerusalem (desencadenant del conflicte arabisraelià segons la historiografia sionista), va ser un atemptat d'un grup terrorista gregari que no responia a cap agenda nacional. Afirmar que el gruix de la població, tot i el descontentament, va seguir llaurant la terra sense saber el que els estava a punt de venir a sobre.

És més, la 'Consultoria'²⁵ de Ben Gurion, estava perplexa per la falta d'iniciativa de la població palestina. Quan els kibbutz jueus s'havien protegit i armat tant per a l'atac com per a la defensa, als poblats palestins la vida continuava com sempre. Aquesta actitud impossibilitava a la Consultoria a presentar una política d'ocupació i expulsió com una forma justificada de represàlia. No trobaven el pretext per a la seva política expansiva.

El desembre de 1947 es va iniciar una sèrie de campanyes d'amenaques. A les entrades de l'Haganà als poblats per repartir fulls volants que advertien a la població que no col·laboressin amb l'exèrcit àrab, Pappé les anomena "*incursiones de reconocimiento violento*"²⁶ i afegeix que aquestes incursions sovint acabaven amb atacs indiscriminats contra la població indefensa.

²⁵ La 'Consultoria' és la paraula que utilitza Pappé en el seu llibre "la limpieza étnica de Palestina" per referir-se a un reduït grup de persones amb qui contava Ben Gurion per maquinari i dissenyar l'espoli dels palestins.

²⁶ PAPPÉ, I., op. cit., p. 88.

Al gener de 1948 ja s'havia canviat la política de represàlies de l'Haganà per una política de iniciatives ofensives.

*“Habían quedado condenados a que sus vecinos judíos los expoliaran. Éstos eran personas a las que los mismos palestinos habían invitado a venir y quedarse en el país a finales del período otomano, que habían llegado a Europa sin dinero y en la miseria y con quienes, hasta la fatídica decisión de la ONU, habían compartido una ciudad próspera y cosmopolita”.*²⁷

En aquest fragment podem observar com Pappé presenta als palestins com un poble simpàtic i no agressor, i als jueus, com a un poble que abusava dels veïns amb els quals anteriorment havien coexistit.

Pappé diu que el dia de cap d'any de 1947, es va celebrar un llarg seminari de tres dies on es va aprovar el pla de trasllat. Es necessitava una política més agressiva d'ocupació i destrucció de les viles, sense considerar si eren 'innocents o culpables', per així propiciar l'expulsió àrab.

No obstant, Morris diu que la política jueva, així com l'Haganà, la Histadrut²⁸ i altres cossos jueus, etc. Varen intentar mantenir la pau, o si més no arribar a l'alto al foc. Des de la Histadrut, es van iniciar contactes amb els àrabs per a promoure la pau entre comunitats veïnes. La fraternitat dels treballadors de totes les nacions residia en el cor de la ideologia del grup de treballadors. En els primers mesos de la guerra, el desig de calma en àrees concretes va arribar de diverses maneres. Els notables de les poblacions veïnes arribaven a acords de pau i de no agressió (com el dels notables àrabs de Deir Yassin i els jueus de Jerusalem). Durant els tres primers mesos de guerra, més de dues dotzenes de viles i tribus varen enviar agents per firmar acords de no-agressió. Aquests estaven motivats o bé per la por als atacs jueus, o bé per les relacions econòmiques que les dues comunitats tenien entre si. L'apropament de la fi del Mandat i la imminent invasió àrab augurava un creixement de les hostilitats. Això va portar que algunes aldees àrabs contactessin amb els jueus per acceptar un armistici local, o per a rendir-se i acceptar les regles jueves.

²⁷ *Ibid.*, p. 94

²⁸ La Histadrut, era la federació general de treballadors de la terra d'Israel, i fou fundada el 1920 per defensar els drets dels treballadors jueus.

Morris diu que l'Haganà sempre va tenir problemes amb la rendició de les aldees. Sovint només era la iniciativa d'alguna facció o notable de la ciutat, inclús a vegades el mateix mukhtar²⁹ de la vila signava la treva sense estar autoritzat. Frequentment les treves i les rendicions eren moviments tàctics fets per guanyar temps. Molt sovint, davant d'aquestes situacions, les aldees àrabs que havien firmat treves se les saltaven. Cap el maig, amb la invasió imminent, la política de l'Haganà va ser no fer cas als pactes de rendició o protecció, ja que la lleialtat d'aquests era molt dubtosa.³⁰

Pel que fa als atacs àrabs, la política sionista va denunciar públicament el gran Mufti per haver lliurat una guerra organitzada i agressiva contra els Yishuv. La realitat però, s'ha de matissar. Al començament, els atacs àrabs palestins estaven descordinats, i eren esporàdics i locals. Els àrabs palestins no estaven llestos per a la guerra. Hi van haver atacs de les forces àrabs als assentaments jueus aïllats, però no així a les grans ciutats.

A més, l'exèrcit àrab d'alliberació era dèbil i no havia aconseguit cooperar amb les forces paramilitars. Aquest va entrar a Palestina el 9 de gener del 48 per a la defensa. No obstant, és cert que es varen donar atacs contra els combois i el tràfic jueu, sobretot a les carreteres. El control de les carreteres era la manera més senzilla per aïllar ciutats i territoris. A finals de febrer, uns 400 colons jueus havien mort com a resultat d'aquests atacs, però uns 2500 àrabs havien perdut la vida resultat dels bombardejos aleatoris a les ciutats i als actes de represàlia.³¹

3.2 Els atacs a les ciutats i al camp.

L'escalada de tensions es va notar amb un inici de guerra convencional, barrejat amb guerra de guerrilles i terrorisme. Els àrabs es van ocupar de controlar les carreteres i així deixar aïllats alguns assentaments jueus i alguns Kibbutz.

Els atacs a les carreteres, l'arribada d'armament des de Txecoslovaquia, la reorganització militar de l'Haganà, la progressiva evacuació de les forces angleses i la invasió imminent de l'exèrcit regular àrab, va portar a l'Haganà a realitzar una política d'ofensiva estratègica l'abril del 48.

²⁹ El Mukhtar era el cap d'un poble. Prenia les decisions i direccions polítiques del seu poble.

³⁰ MORRIS, B., op. cit., p. 90-99.

³¹ PAPPÉ, I., op. cit., p. 108.

Però ja al març del 48 l'èxode palestí comptava amb uns 100.000 àrabs que havien emigrat de la zona de dominació jueva cap als centres àrabs de l'est, i fins i tot cap als països veïns de Palestina. Com expliquen els dos autors aquestes migracions?

Per una banda Pappé ens exposa que el febrer va ser un mes d'intensa neteja ètnica, i ens parla dels atacs indiscriminats contra les poblacions indefenses de Qisarya, Barrat, Khirbat, Atlit, Daliat al Rawha, Sa'sa. Per tant, Pappé apunta que els plans de represàlia s'havien intensificat en la direcció d'expulsar a la població de les seves llars.³²

Morris, per la seva banda, diu que està reportat que moltes famílies riques àrabs estaven fugint de la ciutat, ja des de les primeres setmanes de novembre del 47, per la por que suposava l'escalada de tensions. I apunta que els àrabs que estaven abandonant les ciutats de Jaffa i Haifa, eren a causa de la falta de menjar i de treball, i no com a resultat d'expulsions forçades. No obstant, Pappé afegeix que la prohibició al retorn que els jueus feien als rics que havien fugit i l'ofegament econòmic de les ciutats, juntament amb l'impediment per part dels jueus a que arribés menjar, forma part també del pla de neteja.

Benny Morris fa un anàlisi al detall de cada ciutat per explicar les migracions en cadascuna d'elles:

- *Haifa*: Era una ciutat que es trobava sota l'estat jueu, però que comptava amb una població d'uns 65.000 àrabs i 70.000 jueus. A principis de desembre del 47, molts notables d'Haifa van iniciar el seu èxode. Uns 15.000-20.000 àrabs rics varen abandonar la ciutat. Això va provocar el tancament de negocis, botigues... la situació econòmica d'Haifa era molt dolenta. Els agents de Hussein varen iniciar una campanya d'atacs, que va tenir les conseqüents represàlies jueves. La situació era insostenible i molts àrabs d'alguns barris d'Haifa varen ser evacuats. Sens dubte però, part de la fugida va ser deguda al ràpid deteriorament de la situació econòmica a la ciutat. A Haifa, hi havia els notables que volien la pau i el mufti era favorable a un armistici. Però la AHC de Hussein instava a la població a lluitar. Finalment els homes preeminents d'Haifa varen marxar, deixant als àrabs palestins a la seva sort i deixant a Haifa un grup bel·ligerant preparat per a la batalla. El març l'escalada de conflicte entre els irregulars àrabs i els grups jueus de

³² *Ibid.*, p. 112-115.

l'Irgun i la Haganà va ser una constant i va anar en augment. Abans de l'arribada de la gran batalla d'Haifa (21-22 d'Abril), l'èxode ja havia estat important entre les classes riques, però no en les més pobres, que estaven sota la influència dels extremistes.

- Jaffa: Era una ciutat àrab amb uns 75.000 habitants, però es trobava a la zona de partició jueva i totes les seves comunicacions depenien dels jueus. Els habitants se sentien aïllats i vulnerables. Però de la mateixa manera que a Haifa, l'èxode va venir pel naixement de les hostilitats que els militars de Jaffa van començar a realitzar a la seva veïna Tel Aviv. Les represàlies jueves van fer créixer la por, una por que portava a l'èxode de la població. Arribats a l'abril, més del 50% de la població de Jaffa havia fugit.

- Jerusalem: D'acord amb la partició, Jerusalem havia de ser una zona internacional, però tenia uns 100.000 habitants jueus i uns 90.000 habitants àrabs. A més, era una zona rodejada pel territori àrab, que dominava les carreteres d'accés. Els àrabs palestins havien bloquejat els districtes jueus que es trobaven sota un setge complet. Tot i això, l'Haganà i les tropes de l'Irgun que es trobaven a Jerusalem estaven molt ben armades i organitzades. Les hostilitats van créixer entre els dos bàndols i part dels habitants jueus van decidir evacuar les zones frontereres. Pel que fa a la zona àrab, el que va precipitar més la fugida dels habitants àrabs de Jerusalem van ser els atacs jueus i les pors a nous atacs. A finals de la primera part de la guerra civil, el sud i l'oest de Jerusalem s'havien convertit majoritàriament en jueus i molts dels habitants àrabs havien emigrat cap a les zones est i nord de la ciutat.

Per tant, pel que fa a les ciutats, la guerra civil era el seu marc predominant. Els actes d'un bàndol i de l'altre eren conseqüència d'una situació de guerra.³³

Pel que fa al camp la fugida va començar com un degoteig constant el desembre del 47, però es va estabilitzar cap al gener i el febrer. El març però, en algunes àrees específiques, les migracions rurals es varen convertir en un èxode. Les migracions es van produir en aquelles àrees properes a les grans concentracions jueves i van ser causades per l'Haganà i l'Irgun amb els seus atacs i la por que desprenien. La intimidació dels àrabs irregulars també va poder propiciar la fugida en algunes zones.

³³ MORRIS, B., *op. cit.*, p. 99-125.

La fugida es va donar més des a la zona de la plana costera entre Tel Aviv i Hadera. Moltes aldees varen ser evacuades per la repressió de l'Haganà. La majoria dels habitants de les aldees varen fugir abans per por dels atacs jueus, però en algunes viles que havien estat considerades avalotadores, l'Haganà va realitzar operacions d'expulsió. També l'Irgun hauria propiciat expulsions.³⁴

³⁴ *Ibid.*, p. 125-133

4. 2a ONADA MIGRATÒRIA (DE MARÇ A MAIG)

Els Yishuv varen mirar el final de març amb un mal presentiment. Les tropes àrabs dominaven amb els seus assentaments les carreteres que connectaven Haifa amb Tel Aviv, i tenien la capacitat de estrangular Jerusalem i la zona de Galilea amb el seu bloqueig. Militarment, els atacs als combois jueus estaven sent un èxit. A més, la fi del Mandat comportava la retirada de les tropes angleses, fet que portaria al final de l'ordre i la llei, i la total anarquia a Palestina, i per acabar-ho d'adobar, es sabia que els estats àrabs veïns estaven preparant una invasió que podia significar el cop de gràcia per l'assentament jueu.

4.1 El pla 'Dalet'.

Va ser amb aquestes idees al cap, que l'Haganà va començar a produir el 'pla Dalet' o 'pla D' al començament de març i que s'aprovaria el dia 10 de març. Un pla per a la seguretat de l'emergent estat jueu i l'establiment d'assentaments jueus fora del territori de l'estat. Davant de la imminent invasió, si es volia vèncer l'armada estrangera, primer s'havia de guanyar la batalla contra les milícies irregulars que hi havia a dintre. Per guanyar la batalla de les carreteres, l'Haganà havia de pacificar les ciutats i viles sota el seu territori i establir-les com a bases militars. Aquesta pacificació passava per la rendició d'aquestes i per la seva despoblació i destrucció. Va ser llavors quan l'Haganà va considerar a tots els pobles potencialment hostils per a la causa sionista.

Per Morris, el 'Pla D' no era un projecte polític d'expulsió dels àrabs palestins. Era un projecte orientat a aconseguir acabar amb la situació de les guerrilles. Però degut a la naturalesa de la guerra i a la població mixta que es trobava dintre el territori palestí jueu, a la pràctica va acabar significat la despoblació i la destrucció de les viles que ostentaven les milícies hostils i els irregulars, és a dir: quasi cada aldea dintre o propera a la frontera de l'estat jueu, o a cavall d'una carretera principal. El 'Pla D', doncs, proposava la conquesta i l'estància permanent a les viles. Estava instruït que les aldees havien de ser cercades i a dintre buscar armes i patrulles irregulars. Les aldees que oferien resistència havien de ser destruïdes i la seva població

expulsada, mentre que les que no oferien resistència, serien desarmades i controlades per un destacament.³⁵

Pappé es mostra més crític amb el 'Pla D'. Diu que el seu objectiu era la destrucció tant de les àrees rurals com de les àrees urbanes de Palestina, i va constituir el transfons de les massacres que van acompanyar a l'expulsió massiva. També defensa la idea que a més del 'Pla D' publicat, hi havia un altre que s'envià a tots els oficials amb un llistat d'aldees que s'havien d'arrasar. Per tant s'allunya de la idea de Morris que el 'Pla D' era un conjunt de directrius bagues, sinó que consistia en un conjunt d'ordres operatives ben definides.³⁶ Una part important del pla consistia en la deshumanització de l'enemic. La deshumanització dels pagesos palestins, tenia l'objectiu de convertir-los en blancs legítims.³⁷

4.2 L'escalada de les ocupacions.

Al principi, el 'Pla Dalet' es va centrar en les viles i els poblats palestins que es trobaven entre la zona de Jerusalem i Tel Aviv. Després es va passar a l'atac de les ciutats o '*urbicidi*'³⁸.

- **4.2.1 El camp:** La primera operació que es va dur a terme sota les directrius del 'Pla D' va ser la '*Operació Nashon*'. Aquesta es va fer per a tenir dominada la carretera que connectava Tel Aviv amb Jerusalem. Una carretera que des del desembre estava controlada per les tropes irregulars i els militars de les aldees àrabs, que atacaven els combois i el tràfic jueus, i que feia que els 100.000 jueus residents a Jerusalem estiguessin aïllats. La primera aldea en ser ocupada va ser Qasta'l. Aquesta ocupació segons Morris tindria una importància cabdal en el gir de la política de l'Haganà. La por a un assalt va portar a la fugida de la majoria de la població de Qasta'l, així que seguint les instruccions del 'Pla D' de no demolir les cases si la aldea no oferia cap resistència, es va deixar el poble intacte. El líder de la Palmaj, ja havia apuntat que deixar les cases en peus era un error, i un cop l'Haganà va abandonar el poble intacte, les tropes irregulars àrabs el varen reconquerir. Aquest fet va suposar una lliçó per a l'Haganà, per la qual cosa, a partir d'aquell moment, la ocupació de qualsevol ciutat comportaria la destrucció de les

³⁵ *Ibid.*, p. 163-166

³⁶ PAPPÉ, I., *op. cit.*, p. 121.

³⁷ *Ibid.*, p. 125-127.

³⁸ *Ibid.*, p. 132.

seves llars.³⁹ No obstant, Pappé afirma que les ordres de la operació 'Nashon' eren clares <<*El principal objetivo de la operación es la destrucción de las aldeas árabes*>>⁴⁰ i que la destrucció de les aldees i les seves llars, era una idea premeditada.

El canvi en aquesta estratègia representa que, si al començament de la guerra els Yishuv estaven disposats a contenir en un estat jueu a una minoria àrab, cap a l'abril el pensament de l'Haganà havia canviat radicalment: per assolir la pau i la seguretat pels jueus, havia quedat un marge molt estret de maniobres en la seguretat

La operació 'Nashon' va ser victoriosa i positiva pels jueus. Va obrir la carretera Tel Aviv-Jerusalem i va permetre fer arribar a Jerusalem combois militars sense tant perill. Però els irregulars es van fer forts al voltant de Jerusalem i la operació va continuar amb una sèrie d'atacs, ocupacions i destruccions d'un bon nombre de viles.

Dins de la operació Nashon, Pappé situa la massacre que es va donar a Deir Yassin, mentre que Morris diu que no va entrar dintre la operació Nashon perquè no va ser perpetuada per l'Haganà, sinó per l'Irgun i la banda d'Stern, dos grups paramilitars, que per Morris escapaven de l'acció de govern, mentre que per Pappé varen ser enviades per l'Haganà i així lliurar-se de tota responsabilitat.⁴¹

La massacre de Deir Yassin va ser molt important per la duresa amb la qual es va desenvolupar, i va tenir grans repercussions, sobretot en el món àrab, ja que va servir per propagar la por a Palestina i de retruc, per animar a la fugida de la població davant de la por que un atac de l'Haganà o de qualsevol altre grup jueu pogués realitzar. Aquesta era una ciutat pastoral que havia arribat a un pacte de no-beligerància amb l'Haganà i no havia acceptat l'entrada de les tropes irregulars a la seva ciutat. Uns 120 soldats de l'Irgun i la banda de Stern varen prendre la ciutat el 9 d'abril. La ciutat va oferir una resistència sorprenent i els membres de l'Irgun i la banda d'Stern, que en primera instància tenien la intenció d'expulsar a la població, varen

³⁹ MORRIS, B., *op. cit.*, p. 233-234.

⁴⁰ PAPPÉ, I. *op. cit.*, p. 128.

⁴¹ PAPPÉ, I., *op. cit.*, p. 130. / MORRIS, B. *op. cit.*, p.237.

‘perdre el cap’⁴² i van perpetuar una matança indiscriminada que incloïa famílies senceres, nens i dones. Entre 100 i 120 persones varen morir el 10 d’abril en aquella matança.

L’atmosfera del trasllat va prevaldre entre l’abril i el juny. La majoria d’aldees atacades eren evacuades. Des del govern de Ben Gurion, es va constituir un departament per a la propietat àrab, que havia d’utilitzar els territoris àrabs a favor de les funcions necessàries pels jueus, i controlar els títols de propietat... El cert és que la situació caòtica de la guerra, va propiciar que l’Haganà i la població en general, realitzés robatoris i actes de vandalisme contra les propietats àrabs abandonades.

A més de la operació ‘Nashon’, va haver altres operacions i batalles per a la neteja del camp palestí: La *batalla de Mishamar Ha’emek* (4-15 abril), va estar iniciada per l’ALA i va ser resposta per una defensa desesperada de l’Haganà que va comportar un contraatac que va seguir les directrius del Pla ‘Dalet’. La batalla va començar el 4 d’abril, contra un Kibbutz que es trobava entre la carretera Jenin-Haifa. La contraofensiva jueva va portar a la reconquesta del Kibbutz, l’expulsió de les tropes de l’ALA de la zona i la consegüent entrada a les ciutats expulsant i destruint les cases.

La *batalla de Ramat Yohanan* es va dur a terme contra les tropes que s’havien fet fortes a l’est d’Haifa i que atacaven el tràfic jueu així com assentaments jueus. L’ALA va defallir, i les tropes de la brigada Carmeli⁴³ varen conquerir allà on els àrabs s’havien fet forts, fet que va provocar una fugida massiva.

A la *plana costera*, van ser els contraatacs de l’Haganà, que varen acabar ocupant la zona nord de Tel Aviv, provocant la fugida massiva de la població de les aldees.

La *Operació Yiftah*, per la qual, mentre s’esperava la invasió síria, seguint el Pla ‘Dalet’, entre l’abril i el maig es va assegurar la posició des de Metula fins el Mar de Galilea. La neteja completa [d’àrabs] de la àrea era ‘*necessària per a la seguretat de la frontera*’.⁴⁴

⁴² MORRIS, B. *op. cit.*, p. 237.

⁴³ La brigada Carmeli, era una de les unitats de la organització que s’encarregava de la zona nord-est de Palestina.

⁴⁴ *Ibid.*, p. 232 - 262.

- **4.2.2 Les ciutats:** Després de la operació 'Nahson', es va dirigir l'atenció cap als centres urbans de Palestina. Els bombardejos a les ciutats van ser una constant, fet que, juntament amb les notícies arribades de Deir Yassin, va comportar l'arribada del pànic i la conseqüent fugida de gran part de la població.

La primera comunitat àrab en caure va ser la de *Tiberias*. Aquesta era una ciutat mixta (6000 habitants jueus i 4000 habitants àrabs), inclosa a l'estat jueu i on la població vivia en harmonia, comerciant, compartint el transport... Aquesta tranquil·litat va acabar quan el febrer es va procedir al desarmament de la comunitat àrab. La confusió i les hostilitats van augmentar. Les tropes irregulars varen entrar a la ciutat. La guerra definitiva va començar l'abril amb el bombardeig sistemàtic de la ciutat per part de l'Haganà, que a més va ocupar les viles del voltant per aïllar la ciutat. No obstant, a la ciutat de Tiberias, no hi va haver una expulsió forçada, sinó una fugida de la població a causa de la por. El 18 d'abril, els àrabs havien fugit de la ciutat, i una onada de pillatge i robatoris massius es va generalitzar.

Pel que fa a la caiguda i l'èxode de la ciutat d'Haifa, va ser un dels esdeveniments, juntament amb la massacre de Deir Yassin, que més conseqüències va comportar. Quan el dia 21 d'abril els anglesos varen abandonar la ciutat, es va posar en marxa el pla 'Dalet' per a l'expulsió dels àrabs de la ciutat i la consolidació de la població jueva. Es va donar inici a ratxes de trets i atacs per part de l'Haganà, amb contraofensives àrabs, que varen continuar sense aturador durant dos dies. La població va caure presa del pànic i va aglutinar-se al port (uns 6000 àrabs varen fugir per mar cap a Acre). 15.000 habitants més, varen fugir per terra. A Haifa, per tant, abans de l'expulsió, hi havia hagut una autèntica batalla entre dos cossos molt desiguals⁴⁵. Aquesta batalla es va cobrar la vida d'entre 100/150 àrabs, mentre que només varen morir uns 15 jueus. El 23 d'abril, encara quedaven uns 30.000/40.000 àrabs residint a la ciutat. La seva evacuació va ser pactada. Per mitjà de vaixells i combois de camions, la població va anar marxant cap a altres ciutats com Acre, Jennin, o altres països com el Líban i Egipte. Els àrabs que es varen

⁴⁵ En aquest punt és on m'he trobat la contradicció més gran entre els dos autors. Mentre que Benny Morris a la pàgina 192 del seu llibre '*The birth of...*' diu textualment <<*The British estimated that in the battle for Haifa some 2,000 Arab militamen were set against 400 trained Jews*>>. En el llibre de Ilan Pappé, '*La limpieza...*', a la pàgina 135 escriu <<*los dos mil efectivos de la brigada carmeli se enfrentaron a un ejército de quinientos hombres mal equipados*>>.

quedar a la ciutat varen haver de viure en una “presó”. No tenien aigua, ni electricitat, no podien conduir cotxes ni viatjar de població a població sense un permís especial, etc. Haifa havia esdevingut una ciutat jueva, amb uns 4000 ciutadans àrabs palestins de segona.

Aquestes accions de l’Haganà estaven motivades per incitar l’evacuació àrab? Segons Morris, la política oficial clarament no anava en aquesta direcció, però sí que estava en el pensament d’alguns grups com l’Irgun, que res varen tenir a veure amb la direcció sionista. No obstant Pappé respon a la pregunta que: la consultoria no necessàriament va donar inici a les operacions, però sí que les va acollir amb <<*agrado y de forma retroactiva*>>.⁴⁶

Altres ciutats importants que varen patir el trasllat dels àrabs palestins varen ser *Jaffa*, que va patir el trasllat forçat d’uns 70.000 / 80.000 àrabs palestins després dels atacs de l’Irgun el 25 de maig. Un cop la ciutat havia estat buidada varen procedir a la destrucció de cases, i fins i tot hospitals i llocs de culte (espais que la direcció política havia prohibit destruir).

La zona de la *Gran Jerusalem*, on les tropes varen atacar a les aldees del voltant de Jerusalem i els barris àrabs. La població va ser traslladada a la part oriental de la ciutat. Una zona controlada per la legió àrab: L’exèrcit jordà.

També ciutats més petites varen patir el trasllat. *Safed*, poble base de l’ALA i profundament anti sionista, va lliurar una dura batalla que va provocar el trasllat massiu de la població un cop l’ALA va haver d’abandonar la ciutat. *Acre*, una ciutat que havia rebut molts refugiats d’Haifa i altres ciutats properes, va patir un setge constant per part de l’Haganà, qui els tallava l’aigua, l’electricitat, no permetia l’arribada de menjar... Pappé, afegeix que la Creu Roja va denunciar una epidèmia sobtada de tifus provocada per l’enverinament de l’aigua amb el germen. Tot i que es desconeix l’autoria dels fets, Pappé apunta que va ser l’Haganà.⁴⁷ *Beisan*, ciutat on les tropes varen passejar-se pels carrers de la ciutat amb altaveus incitant als ciutadans a fugir.⁴⁸

Els primers atacs que es feren a la zona de l’estat àrab palestí varen ser Khirbat al Kasayr i Hawsha. Atacs que segons Pappé, posen de manifest la voluntat d’ocupar tant territori com fos possible.

⁴⁶ PAPPÉ, I., *op. cit.*, p. 138.

⁴⁷ *Ibid.*, p. 143.

⁴⁸ MORRIS, B., *op. cit.*, p.186-231.

- **4.2.3 Les reaccions àrabs:** Els estats àrabs veïns varen utilitzar una retòrica bèl·lica que afirmava salvar Palestina, però que no posarien a la pràctica. Ràpidament, la monarquia jordana s'annexionaria una gran part de l'estat palestí, que anomenaria Cisjordània. Jordània havia pactat amb els sionistes l'annexió d'una gran part del territori àrab palestí. L'exèrcit jordà, la Legió Àrab, era la més potent de totes. D'aquesta manera l'Estat jueu s'assegurava la supremacia militar i l'estat jordà s'annexionava una gran part de territori palestí. No obstant, una vegada el territori fou ocupat per les tropes del rei Abdullah, va haver atacs jueus per recuperar el terreny, atacs que la Legió va aconseguir repel·lir.

Els demés països àrabs, com Egipte i Iraq, estaven immiscits en les seves pròpies guerres d'alliberació, mentre que el Líban i Síria eren països recent creats. Els països àrabs només varen dissenyar un pla de reacció coordinada quan les forces jueves es varen intensificar i les seves veritables accions havien quedat exposades per complet. L'organisme regional que coordinaria les accions de tots els països va ser el Consell de la Lliga Àrab. Era un òrgan bastant inoperant, que només va decidir-se a enviar les tropes al país l'abril de 1948 quan més d'¼ de Milió de d'àrabs palestins havien estat expulsats, més de 200 cases havien quedat destruïdes i desenes de ciutats havien estat buidades.

En definitiva, abans del final del Mandat, ni els grups paramilitars palestins, ni els voluntaris àrabs van representar un veritable risc per a la comunitat jueva.

4.3 Diferències terminològiques i de conceptes.

És interessant veure com Benny Morris parla de 'migracions voluntàries', quan es refereix a la població, generalment rica, que entre el desembre del 47 i el febrer 48 varen abandonar temporalment les ciutats, amb el fi de dir-nos que Israel no va ser responsable de que s'haguessin produït. A més, per explicar el trasllat dels àrabs palestins, Morris, utilitza la paraula fugida, molt més que la paraula expulsió.⁴⁹ Morris parla que les accions ofensives de l'Haganà provocaven la fugida massiva de la població, i menys sovint Morris escriu que l'Haganà va practicar expulsions contra la població.

⁴⁹ En el llibre de Benny Morris "*The Birth...*", el número de vegades que utilitza la paraula 'flight' és 284 vegades, 'flee' (84), 'expulsion' (177) i 'expelled' (144).

“panic and flight of most communities meant that jewish [...] did not have to face the dilemma of expelling: Most villages were completely or almost completely empty by the time they were conquered”.⁵⁰

Pappé, no obstant, apunta que la majoria varen deixar les seves llars amb la intenció de tornar-hi anys després, un acte que els israelians varen impedir fer, i segons ell:

“No permitir que las personas regresen a sus hogares tras una breve estancia en el extranjero, es tan acto de expulsión como cualquier otra acción dirigida contra la población con el propósito de forzarla a marcharse”.⁵¹

A més, Pappé mai fa referència a la paraula ‘fugida’, ell sempre utilitza la paraula expulsió per explicar el trasllat.

⁵⁰ MORRIS, B., *op. cit.*, p. 265.

⁵¹ PAPPÉ, I., *op. cit.*, p. 85.

5. 3a ONADA DE TRASLLATS (DE MAIG A OCTUBRE).

5.1 De la fi del Mandat a la primera treva.

El 14 de maig de 1948 es va arribar a la fi del Mandat i immediatament després es va proclamar l'estat d'Israel. Al dia següent, com ja s'havia anunciat que passaria, els països àrabs veïns varen declarar la guerra a l'estat naixent i varen intentar envair-lo.

Aquesta és la versió oficial del sionisme, i la versió que absorbeix Benny Morris. No obstant Pappé diu que l'únic canvi que hi va haver després del 15 de maig fou de caràcter retòric. *“Los tambores de guerra empezaron a tocar de forma más atronadora que antes, pero fueron incapaces de ocultar su inacción”*⁵². Afirmar que la data d'inici de la guerra no havia suposat cap significat especial en el seu moment perquè *“no era más que otro día en el horrible calendario de limpieza étnica que había empezado más de cinco meses antes”*.⁵³

Les tropes jordanes eren les tropes més potents i les úniques que haurien representat algun perill important per l'exèrcit jueu. No obstant, per l'acord que el rei Abdullah havia fet amb la cúpula de govern sionista, l'acció de les seves tropes es va reduir a la protecció d'alguna àrea de Cisjordània i a la guerra per l'est de Jerusalem. Les tropes egípcies només varen decidir preparar la invasió amb dos dies d'antelació i amb un contingent molt elevat dels germans musulmans (els quals havien estat il·legalitzats i condemnats a presó des del 1940) i que per tant, tot i el seu fervor bèl·lic, estaven molt desentrenats. Pel que fa a les tropes síries, estaven més ben entrenades, però el país acabava d'independitzar-se del Mandat francès i només va poder enviar un reduït nombre d'efectius. El contingent de l'exèrcit libanès encara va ser més reduït, i només es van dedicar a protegir alguna de les vil·les que feien frontera amb el seu territori, sense cap tipus d'èxit. Finalment, pel que fa a l'exèrcit iraquià, es va enviar un contingent d'uns 2000 soldats que tenien ordres de quedar-se a protegir Cisjordània. No obstant, aquestes tropes varen

⁵² *Ibid.*, p.178.

⁵³ *Ibid.*, p.182.

desobeir les ordres dels seus polítics i van desenvolupar un paper mes eficaç al protegir unes 15 viles de la seva expulsió.

Per tant, al que s'ha anomenat la guerra entre Israel i els països àrabs i la lluita contra la ALA, Pappé l'anomena la 'guerra de mentida'. La guerra contra el milió d'àrabs palestins que ara s'havien convertit israelians és el que Pappé afirma que va ser la 'guerra de veritat'. Una guerra dirigida a netejar ètnicament Israel i augmentar el territori de Palestina.

La neteja ètnica va donar-se a passos accelerats, moltes viles varen ser arrasades. Només unes poques van donar resistència. Un dels trofeus més importants del maig va ser la captura de Tantura, una de les viles més grans de la costa.

No obstant, Morris, que afirma que el pànic a la guerra existia, diu que la política militar de la haganà, va anar encaminada a netejar la rereguarda de les fronteres d'Israel amb els països àrabs veïns, en una clara política defensiva. No es va donar cap possibilitat de salvar-se a aquelles comunitats àrabs que es trobaven a la rereguarda per por a que fossin una cinquena columna i varen quedar buides.⁵⁴

Des de la resolució de la ONU fins al juny de 1948, unes 350.000 / 400.000⁵⁵ persones havien estat traslladades fora de les fronteres d'Israel.

5.2 La treva. (8 de juny – 9 de juliol)

Gran part de les tropes de l'ALA varen haver de retornar al seu país en la lluita contra el seu propi colonialisme. A més, per mitjà del partit comunista jueu, Israel estava rebent carregaments d'armament modern provinents de la URSS i l'Eropa Oriental. Israel posseïa per tant una artilleria inigualable. La força d'uns i la debilitat dels altres va portar a un estat d'eufòria per part de la cúpula política israeliana que els va portar a considerar la ocupació de Cisjordània, els Alts del Golan i el sud del Líban. No obstant, la tenaç lluita dels germans musulmans al sud que van aconseguir defensar les seves línies al Néguev i també la mala estratègia de Ben Gurion a la hora d'atacar els jordans, va fer que els israelians acceptessin la treva proposada per la ONU.

⁵⁴ MORRIS, B., *op. cit.*, p. 265

⁵⁵ *Ibid.*, p.248.

La treva es va aprovar el 8 de juny de 1948. Des del començament de la pau, l'exèrcit israelià va iniciar una campanya massiva de destrucció de les viles ja desallotjades. Durant el mes que va durar la treva, els preparatius militars no només es van centrar en el desallotjament de més viles, sinó també en ampliar l'estat jueu.

5.3 Els deu dies 'entre-treves'. (9 – 18 de juliol)

La treva es va acabar el 8 de juliol, quan l'exèrcit àrab va iniciar la batalla al sud⁵⁶ -Pappé omet aquest detall en el seu relat- darrere de la qual va venir la contraofensiva israeliana: la operació 'anti-farouq'. Durant els dies següents, l'exèrcit jueu va enfocar les seves forces a la conquesta de Galilea amb la operació 'Palmera'⁵⁷ -Pappé situa l'inici de l'operació palmera durant el juny, amb plena treva⁵⁸-. Durant la conquesta de Galilea, es van ocupar moltes aldees. La operació 'palmera' va acabar amb èxit pels jueus després de la caiguda de Nazaret. També es van centrar a realitzar la ocupació del Neguev i l'expulsió de les tribus seminòmades que contaven amb uns 90.000 beduïns.

Durant el juliol es va donar inici als atacs aeris contra les ciutats. Era una forma militar nova que va sembrar el pànic. Aquesta nova tècnica va ser emprada en moltes de les operacions de neteja de les àrees internes d'Israel que es van dur a terme durant els deu dies entre-treves. Cal destacar les operació 'Dani' d'entre les altres, ja que va destacar per la seva agressivitat. Aquesta es va centrar en la neteja de la carretera entre Jerusalem i Jaffa. Els dos autors coincideixen a dir que l'agressivitat amb la qual les tropes varen atacar les ciutats de Lydd i Ramla, va portar a dues autèntiques massacres.

5.4 La segona treva. (19 juliol – 15 octubre)

El 19 de juliol es va aprovar la segona treva. Els dos autors coincideixen que durant aquesta treva es varen realitzar operacions de trasllat. Pappé diu que les topes jueves varen violar la segona treva prosseguint amb la neteja ètnica, però que aquesta no seria censurada internacionalment, sempre i quan els nuclis expulsats fossin els que es trobaven dins les

⁵⁶ *Ibid.*, p.414.

⁵⁷ *Ibid.*, p.415-423. (buscar per operació 'Mivtza Dekel')

⁵⁸ PAPPE., *op. cit.*, p. 211-213.

fronteres del territori assignat a l'Estat jueu per la resolució 181. Els dos autors ens parlen així d'accions com la operació '*policia*' destinada a netejar el 'triangle' de ciutats àrabs al voltant d'Haifa, la neteja d'Abu Gosh, una ciutat a l'oest de Jerusalem, o les expulsions dels beduïns al Nord. Però en aquest punt de trobada entre els dos autors, també hi ha una diferència, i és que Pappé considera que la segona treva va servir per poder concentrar totes les forces en la neteja ètnica del país, mentre que Morris diu que les operacions citades varen ser "*exceptions [that] where made of a handful of communities*" i que la majoria d'operacions varen anar designades a netejar la rereguarda i les fronteres de les "*potentially hostile concentrations of Arab population*"⁵⁹.

Durant aquesta treva va ser molt important l'intent dels refugiats que es trobaven fora d'Israel de tornar a les seves llars. Les tropes israelianes tenien ordres explícites de barrar el camí a tothom qui volgués tornar. S'estava obrint un important litigi sobre el dret de retorn dels refugiats.

⁵⁹ MORRIS, B., *op. cit.*, p. 438.

6. FINAL DE LA GUERRA I CONSOLIDACIÓ DE LES FRONTERES

6.1 La 4a onada (d'octubre a novembre).

La segona treva va acabar amb la represa de les hostilitats per part d'Israel i Egipte. Al sud, es va procedir a la operació 'Yoaf', per la qual es volia expulsar als egipcis del Neguev. Es van realitzar un bon nombre d'operacions entre el Mediterrani i l'Hebron, i es van capturar un bon nombre de ciutats importants com Beersheba (la capital del Neguev). Els habitants o bé van fugir o van ser expulsats majoritàriament a la franja de Gaza i també a Jordània. La majoria eren tribus beduïnes.

Al nord, els atacs de l'ALA van portar a la conquesta de la resta de Galilea amb la operació 'Hiram'. Pappé exposa que en la presa de Galilea, la Nakba va fer un gir radical, amb la defensa a ultrança dels seus habitants per impedir l'avenç jueu. Les aldees es van convertir en fortaleeses on els joves locals, juntament amb membres de l'ALA, es van atrinxerar durant dues setmanes fins que les forces militars jueves (clarament superiors) varen acabar superant els defensors.

Pappé afirma que els oficials que varen organitzar la defensa de les aldees de Galilea, haurien de figurar com a herois de la història i que en canvi tant Israel com Occident es refereixen a ells com a insurgents.

La intenció de les operacions 'yoaf' i 'hiram' era destruir les formacions de l'enemic i conquerir com més territori fos possible millor, en una voluntat defensiva del territori. Junes, però, varen precipitar la fugida d'entre 200.000 a 230.000 habitants.⁶⁰ Durant la operació 'hiram' va haver-hi una quantitat desacostumadament alta d'execucions de persones.⁶¹

6.2 La neteja de les fronteres i les operacions d'escombratge.

Durant els mesos posteriors a les hostilitats, les autoritats israelianes varen anar destinades a netejar les noves fronteres de comunitats àrabs. Algunes van ser traslladades dintre Israel i altres van ser expulsades fora del país. Aquests trasllats tenien uns objectius militars. La frontera era molt llarga i no comptava amb assentaments jueus. Els assentaments àrabs de la zona podien

⁶⁰ MORRIS, B., *op. cit.*, p. 492.

⁶¹ SHAVIT, A. <<Benny Morris. On Ethnic cleansing.>> , *New Left Review (NLR)*, 2004, núm. 26, p.3.

servir com a base per a les tropes irregulars àrabs. La frontera del nord, era la frontera d'Israel amb el Líban. Al sud, la frontera establerta era la que dividia Israel i la franja de Gaza, que no va parar de rebre refugiats, tant de la frontera com de dintre del Neguev. Al centre, la frontera d'Israel estava amb els territoris de Jordània i d'Iraq. En aquesta frontera es va prosseguir sobretot a demolir aquelles aldees que ja havien estat buidades temps enrere, perquè no fossin llocs atractius ni per a tropes invasores ni per als refugiats que volien retornar.

Paral·lelament, es varen donar a l'interior, “operaciones de barrido”⁶² o “sweeps in the villages”⁶³, van ser operacions que seguien consideracions més aviat demogràfiques i econòmiques. Es varen centrar en aquelles aldees que estaven semi-buides, i que poden significar aldees ocupades en un futur pels refugiats que volien retornar. Fent fora a la població que hi quedava i ocupant-la amb habitants jueus, significava que als refugiats que volien retornar cada vegada tindrien menys llocs on establir-se.

En aquestes operacions de neteja de les fronteres i operacions d'escombratge, que s'haurien donat per finalitzades l'any 1950, el nombre d'expulsats va ascendir als 30.000-40.000 aproximadament.

6.3 El problema dels refugiats

Cap a finals de 1948, la operació de neteja ètnica va passar a concentrar-se més que en les expulsions, en una política d'anti-repatriació dels palestins. Aquesta es va donar per dues bandes. La primera era la decisió del govern de destruir totes les àrees desallotjades per a transformar-les en assentaments jueus nous o boscos “naturals”. La segona va ser esquivar a la pressió internacional perquè es permetés el retorn dels refugiats. Les dues anaven estretament lligades. El ritme de les demolicions, que s'hauria iniciat l'agost del 48, es va accelerar deliberadament per així invalidar les discussions sobre el retorn dels palestins cap a unes cases que ja no existien.⁶⁴

L'onze de desembre de 1948, l'Assemblea General de la ONU va aprovar la Resolució 194. Aquesta resolució atorgava als refugiats la opció d'escollir entre un retorn incondicional a les

⁶² PAPPÉ., *op. cit.*, p. 248-252.

⁶³ MORRIS, B., *op. cit.*, p. 536.

⁶⁴ PAPPÉ., *op. cit.*, p. 252-255.

seves llars, o a una compensació. Tant la ONU com els EUA sabien que Israel no acceptaria el dret de retorn dels refugiats i que la solució del problema passava per establir nous assentaments en àrees fora d'Israel. No obstant, la majoria d'estats van refusar absorbir els refugiats (Líban era l'únic país que permetia als refugiats a traspasar les seves fronteres).

Ben Gurion, i la cúpula sionista no acceptava la culpa de la situació dels refugiats perquè el seu discurs era que Israel 'no havia expulsat a ningú' i que la culpa de l'èxode la tenien els líders àrabs i el seu 'pla organitzat de provocar la fugida voluntària dels habitants per facilitar l'entrada de les tropes àrabs i així atacar els establiments jueus'.

Davant de la falta de moviment entre ambdues parts, es varen convocar les dues comunitats a la conferència de Lausanne (finals d'abril de 1949) per discutir sobre el problema dels refugiats, així com de les fronteres.

Benny Morris diu que a la conferència de Lausanne, els israelians van realitzar continues mostres per arribar a un acord, com el 'pla de l'intercanvi de Gaza', per la qual Israel absorbia el territori de Gaza ocupat pels egipcis i s'encarregava d'establir una base per a 250.000 refugiats. La 'oferta dels 100.000' per la qual Israel es comprometia a encarregar-se d'una part dels refugiats, etc., però afirma que els àrabs no estaven disposats ni a negociar, ni a acceptar més enllà de "la irreal" resolució 194.⁶⁵

Pappé, per la seva banda, afirma que la conferència de Lausanne va ser una estratagema política sionista, per la qual, si cedien a les pressions dels EUA a negociar, serien acceptats com a país dins de la ONU, fet que va passar al maig del 49. Però un cop dins l'organització, l'estat d'Israel va allargar les negociacions perquè ja estava satisfet amb l'*statu quo* establert.⁶⁶

La conferència de Lausanne va acabar el 12 de setembre sense cap resultat i deixant aparcat el problema dels refugiats. Afegeix Morris que "*it was the last change of peacefully resolving the Middle East conflict*"⁶⁷

⁶⁵ MORRIS, B., *op. cit.*, p.558-581.

⁶⁶ PAPPÉ, I., *op. cit.*, p. 309-323.

⁶⁷ MORRIS, B., *op. cit.*, p.581.

6.4 Altres conseqüències de la guerra.

Pappé, afegeix que durant el període de la guerra, hi va haver altres aspectes poc investigats, però que donen llum a la idea de neteja ètnica i de la brutalitat de les accions perpetrades per l'estat jueu. És el que ell anomena la '*cara fea de la ocupación*'. Pappé denuncia l'empresonament inhumà, pel qual l'alt Comitè jueu feia empresonar il·legalment a qualsevol persona sospitosa, qui era sotmesa a interrogatoris, a vegades amb tortura. Els abusos d'ocupació i les campanyes de furt i saqueig orquestrades des de l'estat. El profanament dels espais sagrats, pel qual moltes mesquites varen ser desmantellades o soterrades sota les runes de les ciutats. El tema de les violacions, afirma que és un tema poc estudiat per la manca de documents i per la vergonya de les famílies a explicar-ho, però afegeix que se sap que n'hi van haver per mitjà de tres fonts: 1a documents expel·lits per Organitzacions Internacionals, 2a pels arxius dels judicis dels violadors que van ser portats als tribunals i 3a per les fonts orals. I finalment, el memoricidi de la Nakba, per la qual es va crear un 'comitè de noms' que seguint l'estudi de la Bíblia van hebraïtzar la geografia palestina. La raó d'aquesta hebraïtzació no era acadèmica sinó que era ideològica, un intent sistemàtic per assolir la desarabització del país.⁶⁸

Tot plegat, són aspectes que no s'esmenten en el llibre de Benny Morris, "The Birth...", si bé l'autor sí fa referència a les violacions en una entrevista i afirma que n'ha comptabilitzat una dotzena d'elles. Si bé assegura, aquesta xifra és la punta de l'iceberg de probablement molts més casos de violació. Afirma que no hi ha justificació per a les violacions, ja que són un crim de guerra, mentre que les expulsions no són crims de guerra.⁶⁹

6.5 Les xifres dels refugiats.

El nombre de refugiats resultat de la guerra del 48 és una xifra que ronda el milió (segons els portaveus àrabs) i la xifra de 520.000 refugiats segons els portaveus israelians. Finalment un comitè especial de la ONU va estimar que el nombre de refugiats es trobava entre la xifra de 600.000 i 760.000 persones, de les quals, un 26% estaria a la franja de Gaza, un 40% es trobaria

⁶⁸ PAPPÉ, I., *op. cit.*, p. 265-308.

⁶⁹ SHAVIT, A., *art. cit.*, p.4-6.

en camps de Cisjordania, i el 34% restant es trobaria als països àrabs veïns, Síria, Jordània i sobretot el Líban.⁷⁰

Des de el novembre de 1947 fins a l'estiu de 1949, data en que es firmà un acord final amb Síria i el Líban, es van ocupar 87 aldees, 36 de les quals van ser desallotjades per la força i les restants van patir deportacions selectives.

⁷⁰ MORRIS, B., *op. cit.*, p. 602-604.

7. CONCLUSIONS

Ja en la introducció del seu llibre, Benny Morris defensa que el seu objectiu és arribar a la veritat d'un esdeveniment històric i il·luminar el passat de la manera més objectiva possible. Aquest missatge l'ha repetit en diversos articles i entrevistes que ell ha realitzat i, on a més, ha acusat públicament a Pappé de fer una història subjectiva amb l'objectiu de servir a un fi polític.⁷¹ Per la seva banda, Ilan Pappé, s'ha defensat dient que ningú és capaç d'abandonar la seva educació i la seva ideologia, i acusa a Morris dient que, conscient o inconscientment, les seves conviccions sionistes han marcat la seva manera d'escriure.⁷²

En la lectura dels dos llibres, hom pot veure com Ilan Pappé acusa directament al moviment sionista del mal que hi ha hagut a Palestina. El llibre va destinat a reforçar la idea que el que va haver allà va ser una neteja ètnica i denuncia que aquest és un fet deplorable. Les acusacions de Pappé no són infundades, certament l'autor fa mà d'un gran nombre de documents que donen llum a la seva teoria de neteja ètnica. No obstant el seu posicionament està molt marcat i possiblement la seva visió subjectiva fa que el lector tingui la sensació que la realitat històrica dels fets sovint es vegi superada per la interpretació posicionada del seu autor.

En el cas de Benny Morris, ell fa gala d'un procediment molt més neutral i el cert es que ho aconsegueix. La història que Morris explica és molt més global, no presenta un grup com el dolent i l'altre com el bo. En algun moment, l'escrit té un tint justificatiu dels actes perpetrats pels Yishuv, però en general és un relat molt més objectiu.

En resum. El punt de conflicte principal que els dos autors ens presenten en el llibre és que Ilan Pappé denuncia que tots els actes perpetrats pel govern sionista d'Israel van anar dirigits a l'expulsió de la minoria àrab, seguint un pla predeterminat de neteja ètnica. Aquesta premissa és defensada per mitjà de l'exposició de tot de casos en els quals la població va ser expulsada per les tropes jueves i també pel pla Dalet, un pla públic de disseny de neteja ètnica per aconseguir un país només per a la ciutadania jueva i expulsar quans més àrabs palestins possible millor.

⁷¹ MORRIS, B. *"Politics by other means"*.

⁷² PAPPÉ, I. *"Benny Morris's Lies About My Book"*. [en línia]. America: History News Network.

Per contra Benny Morris defensa en el seu llibre que la situació dels refugiats no es va donar en cap cas com a conseqüència de cap pla d'expulsió predeterminat. Per defensar aquesta premissa, Morris mostra que la gran part dels àrabs palestins emigrants no varen ser conseqüència de les expulsions directes sinó que van fugir a conseqüència de la por que la fam, la manca de feina i també la por a les hostilitats que havien provocat a la població. Per tant la defensa de Morris és que abans del maig, l'exili dels refugiats no va ser conseqüència de les expulsions (es van donar expulsions en alguns casos molt aïllats), sinó conseqüència de la fugida de la població. Pel que fa al pla Dalet, Morris defensa que a priori, era un pla de defensa del territori jueu a Palestina, i que no era un pla orquestrat d'expulsió, però que el gir dels fets va provocar que les tropes israelianes propiciessin expulsions (sobretot de les fronteres i la rereguarda) per així defensar el país de la 'cinquena columna' que els àrabs representaven.

És per tant, en aquest primer moment del conflicte que les principals desavinences entre els dos autors surten a la llum. Pappé i Morris coincideixen en quasi bé tot pel que fa als fets ocorreguts després del maig del 48 i la fi del Mandat britànic. Els dos admeten que hi va haver expulsions massives i també que la política israeliana va anar dirigida a denegar el dret de retorn dels refugiats a les seves llars.

Sobre aquests fets perpetrats a partir maig, Ilan Pappé escriu en el seu llibre que han de ser tractats com a una autèntica neteja ètnica, i que són actes injustificables i deplorables: Uns autèntics crims contra la humanitat. Pel que fa al judici de valor de Benny Morris respecte al tema, no es troba implícit en el seu llibre, ja que decideix no jutjar-ho sinó presentar-ne només els fets. Per conèixer què pensa Morris respecte el conflicte, hom ha de llegir entrevistes que li han fet i articles que ha publicat. En elles, afirma que el que va passar a partir de maig està justificat pel context de guerra. Ell defensa a Ben Gurion dient que si no hagués fet el que va fer i sense desfer-se dels àrabs palestins, no hagués nascut l'estat jueu, i inclús afegeix que Ben Gurion es va quedar curt, "*se arrugó*"⁷³. Per tant Morris pot condemnar les violacions i les matances com a crims de guerra, però no condemna l'expulsió al·legant que "*No se puede*

⁷³ SHAVIT, A., *art. cit.*, p.8.

hacer una tortilla sin cascar los huevos. Uno tiene que ensuciarse las manos.” i “Cuando hay que elegir entre destruir o ser destruido, es mejor destruir.”⁷⁴

⁷⁴ *Ibid.*, p. 6.

BIBLIOGRAFIA

- BATALLA, X. [Et al.] “Israel / Palestina. Claves históricas de un conflicto centenario”. Barcelona: Mundo revistas, 2002, p. 143. ISBN: 8492224579.
- BAUDOUIN, L. <<An interview of Ilan Pappé>>. *Le soir*, 29-11-1999.
[http://www.ee.bgu.ac.il/~censor/katz-directory/\\$99-11-29loos-pappe-interview.htm](http://www.ee.bgu.ac.il/~censor/katz-directory/$99-11-29loos-pappe-interview.htm)
[Consulta: 30 maig 2014]
- GIJÓN MENDIGUTÍA, M. <<Los “nuevos historiadores” israelíes. Mitos fundacionales y desmitificación.>>. *Revista de Estudios Internacionales Mediterráneos (REIM)*, 2008, núm. 5, p. 27-41.
<http://dialnet.unirioja.es/servlet/articulo?codigo=2941983>. [Consulta: 22 maig 2014]
- *Landownership in Palestine and the UN Partition Plan, 1947*. [En línia]. Jerusalem: The Palestinian Academic Society for the Study of International Affairs (PASSIA), 2007. <<http://www.passia.org/palestine_facts/MAPS/0_pal_facts_MAPS.htm>>
[Consulta: 13 juny 2014].
- MORRIS, B. <<Politics by other means>>. *New republic*, 22-04-2004.
<http://www.newrepublic.com/article/books-and-arts/politics-other-means-0> [Consulta: 30 maig 2014].
- MORRIS, B. “*The Birth of the palestinian refugee. Problem revisited*”. 2a edició. Cambridge: Cambridge University Press, 2004, p. 639. ISBN: 0521009677.
- PAPPÉ, I. *Benny Morris's Lies About My Book*. [en línia]. America: History News Network. <<http://hnn.us/article/4482>> [Consulta: 30 maig 2014].
- PAPPÉ, I. “*Historia de la Palestina moderna: un territorio, dos pueblos.*”. Madrid: Akal, 2007, p. 480. ISBN: 9788446022558.
- PAPPÉ, I. “*La limpieza étnica en Palestina*”. Barcelona: Crítica, 2008, p. 414. ISBN: 9788484329732.
- SALGADO, S., “*Éxodos*” París: Amazonas, 2000, p. 431. ISBN: 84-87607-07-1.

- SHAVIT, A. <<Benny Morris. On Ethnic cleansing.>>. *New Left Review (NLR)*, 2004, núm. 26, p.37-51.

<http://web.archive.org/web/20051228175320/www.newleftreview.org/PDFarticles/Spanish/NLR26002.pdf> [Consulta: 29 maig 2014] .

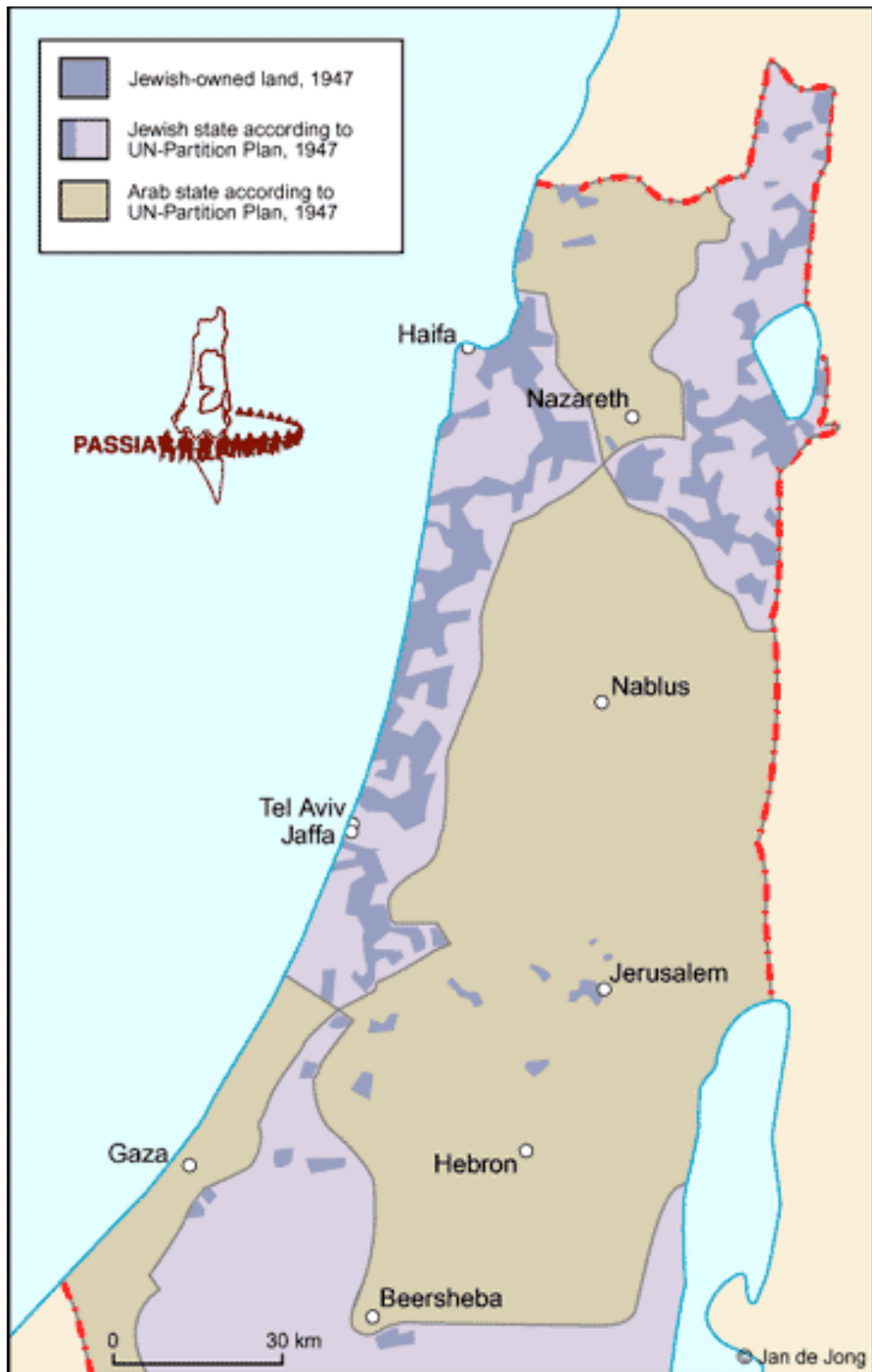
ANNEXES.

MAPA 1: (*pg. 46*) Pla de Partició de la ONU. 29 de Novembre 1947.

MAPA 2: (*Pg. 47*) Assentaments àrabs abandonats entre 1948-49, la data i les causes de l'abandonament.

MAPA 3: (*Pg. 53*) Assentaments jueus establerts entre 1948-49.

MAPA 1

Il·lustració 1 - *Landownership in Palestine and the UN Partition Plan, 1947*. [En línia]. Jerusalem: The Palestinian Academic Society for the Study of International Affairs (PASSIA), 2007.

MAPA 2

Il·lustració 2 – MORRIS, B., *op. cit.*, p. XI

Clau per a la lectura del Mapa 2:

Les següents abreviacions tracten les causes de l'abandonament. Al costat trobem la data de l'abandonament.

A: Abandonament sota les ordres àrabs.

C: Influència a partir de la caiguda d'assentaments veïns.

E: Expulsió perpetrades per les forces jueves.

F: Por (de ser capturat a la guerra)

M: Assalts militars a l'assentament.

W: Campanyes de difamació – guerra psicològica de l'Haganà i el Irgun.

Galilee Panhandle

- 1 Abil al Qamh - F, C, 10 May 1948
- 2 Zuq al Fauqani - W, M, 21 May 1948
- 3 Shauqa al Tahta - F, 14 May 1948
- 4 Sanbariya, al - May 1948 (?)
- 5 Khisas - W, C, E, 25 May 1948 / June 1949
- 6 Hunin - F, E, 3 May 1948 / September 1948
- 7 Mansura, al - W, 25 May 1948
- 8 Lazzaza - W, 21 May 1948
- 9 Zuq al Tahtanii - C, 11 May 1948
- 10 Khalisa, al - C, W, 11 May 1948
- 11 Madahil, al - F, 30 April 1948
- 12 Qeitiya - W, E, 19 May 1948 / June 1948
- 13 'Abisiyya, al - C, 25 May 1948
- 14 Dawwara - W, 25 May 1948
- 15 Salihya, al - F, W, 25 May 1948
- 16 Muftakhira, al - F, 16 May 1948
- 17 Zawiya, al - M, E, 24 May 1948
- 18 Buweiziya, al - C, 11 May 1948
- 19 Na'ima, al - C, 14 May 1948
- 20 Hamra, al - F, M, 1 May 1948
- 21 Ghuraba - F, 28 May 1948
- 22 Khirbet Khiyam al Walid - F, I May 1948
- 23 Jahula - May 1948 (?)
- 24 Qadas - C, 28 May 1948
- 25 Malikiya, al - M, 28 May 1948
- 26 Nabi Yusha - M, 16 May 1948
- 27 Beisamun - W, 25 May 1948
- 28 Mallaha - W, 25 May 1948
- 29 Darbashiya, al - May 1948 (?)
- 390 Khan al Duweir - Not known
- 391 Manshiya, al (near Khalisa) - Not known

Upper Galilee

- 30 'Ulmaniya, al - M, 20 April 1948
- 31 'Arab Zubeih - F, 20 April 1948
- 32 Deishum - M, 30 October 1948
- 33 'Alma - M, 30 October 1948
- 34 Saliha - M, 30 October 1948
- 35 Fara - M, 30 October 1948
- 36 Husseiniya, al - C, 21 April 1948
- 37 Tuleil - late April 1948 (?)
- 38 Kafr Bir'im - E, early November 1948
- 39 Ras al Ahmar - M, 30 October 1948
- 40 Dallata - Not known
- 41 Marus - C, 26 May 1948 and M, 30 October 1948
- 42 Kirad al Ghannama - C, 22 April 1948 (later resettled, E 1956)
- 43 Kirad al Baqqara - C, 22 April 1948 (later resettled, E 1956)
- 44 Teitaba - May 1948 (?)
- 45 Safsaf - M/F, 29 October 1948
- 46 Qaddita - C, 11 May 1948
- 47 'Ammuqa - M, 24 May 1948
- 48 Qabba'a - M, 26 May 1948
- 49 Weiziya - May 1948 (?)
- 50 Mughr al Kheit - M, 2 May 1948
- 51 Fir'im - M, 26 May 1948
- 52 Ja'una - C, 9 May 1948
- 53 'Ein al Zeitun - M, 2 May 1948
- 54 Biriya - M, 2 May 1948
- 55 (Arab) Safad - M, 10–11 May 1948
- 56 Meirun - (?) C, (?) 10–12 May 1948
- 57 Sammu'i - C, 12 May 1948
- 58 Dhahiriya Tahta - C, 10 May 1948
- 59 Mansurat al Kheit - M, 18 January 1948
- 60 Sa'sa - M/E, 30 October 1948
- 61 Ghabbatiya - (?), 30 October 1948

- 62 Sabalan - (?), 30 October 1948
- 63 Deir al Qasi - M, 30 October 1948
- 64 Suhmata - M, 30 October 1948
- 65 Mansura, al - E, early November 1948
- 66 Tarbikha - E, early November 1948
- 67 Suruh - E, early November 1948
- 68 Nabi Rubin - E, early November 1948
- 69 Iqrit - E, early November 1948
- 70 Farradiya - E, February 1949
- 71 Kafr I'nan - E, February 1949
- 72 Shuna, al - Not known
- 73 Yaquq - May 1948 (?)
- 74 Qudeiriya, al - M/E, 4 May 1948
- 75 'Arab al Suyyad - (?) M/E, 4 May 1948
- 76 Zanghariya - M/E, 4 May 1948
- 77 'Arab al Shamalina (al Tabigha) - M/E, 4 May 1948
- 392 Harrawi - Not known

Western Galilee

- 78 Bassa, al - M/E, 14 May 1948
- 79 Zib, al - M, 14 May 1948
- 80 Tell, al - M, 21 May 1948
- 81 Kabri, al - F, M, 5, 21 May 1948
- 82 Nahr, al - M, 21 May 1948
- 83 Umm al Faraj - M, 21 May 1948
- 84 Ghabisiya, al - E, May 1948 E, 1949
- 85 'Amqa - M, 10-11 July 1948
- 86 Kuweikat - M, 10 July 1948
- 87 Sumeiriya, al - M, 14 May 1948
- 88 Manshiya (near Acre) - M, 14 May 1948
- 89 Birwa, al - M, 11 June 1948 (?)
- 90 Damun, al - M, 15-16 July 1948
- 91 Ruweis, al - M, 15-16 July 1948
- 381 Wa'arat al Sarris - Not known
- 382 Hawsha - M, mid-April 1948
- 383 Khirbet Kasayir - M, mid-April 1948

Lower Galilee, Jordan, Jezreel and Beit Shean valleys

- 92 Majdal - M, C, 22 April 1948
- 93 Ghuweir Abu Shusha - M, C, 21 and 28 April 1948
- 94 Hittin - F, M, 16-17 July 1948
- 95 Nimrin - (?) F, M, 16-17 July 1948
- 96 Lubyia - F, M, 16-17 July 1948
- 97 Khirbet Nasir al Din - M, C, F, 12 and 23 April 1948
- 98 (Arab) Tiberias - M, 18 April 1948
- 99 Manara, al ('Arab al Manara) - M, early March 1948
- 100 Shajara, al - M, 6 May 1948
- 101 Kafr Sabt - C, 22 April 1948

- 102 Samra, al - C, 21 April 1948
- 103 Samakh - M, 28 April 1948
- 104 'Ubeidiya, al - F, 5 March 1948
- 105 Ma'dhar - A, 6 April 1948
- 106 Hadatha - A, 6 April 1948
- 107 'Ulam - A, 6 April 1948
- 108 Sirin - A, 6 April 1948
- 109 Tira, al - W, 15 April 1948
- 110 'Indur - C, M, 24 May 1948
- 111 Danna - E, 28 May 1948
- 112 Bira, al - C, 16 May 1948
- 113 Yubla - C, 16 May 1948
- 114 Jabbul - C/F, 18 May 1948
- 115 Kaukab al Hawa - M, 16 May 1948
- 116 'Arab al Subeih - C, 19 April 1948
- 117 Murassas, al - C, 16 May 1948
- 118 Kafra - C, 16 May 1948
- 119 Hamidiya, al - C, 12 May 1948
- 120 Qumiya - F, 26 March 1948
- 121 Zir'in - M, 28 May 1948
- 122 Mazar, al - M, 30 May 1948
- 123 Nuris - M/F, 29-30 May 1948
- 124 Khirbet al Jaufa - (?) C, 12 May 1948
- 125 Tall al Shauk - (?) C, 12 May 1948
- 126 Beisan - M, C, E, May 1948
- 127 Ashrafiya, al - (?) C, 12 May 1948
- 128 Farwana - M, 11 May 1948
- 129 Samiriya, al - M, 27 May 1948
- 130 'Arida, al - C, 20 May 1948
- 131 'Arab al Khuneizir - C, 20 May 1948
- 132 'Arab al Safa - C, 20 May 1948
- 133 'Arab al Zarra'a - (?) C, 20 May 1948
- 134 'Arab al Ghazawiya - (?) C, 20 May 1948
- 135 'Arab al Bawati - (?) C, 16 or 20 May 1948
- 136 'Arab al Bashatiwa - C, 16 May 1948
- 137 Mujeidil, al - M, 15 July 1948
- 138 Ma'lul - M, 15 July 1948
- 139 Saffuriya - M, E, 16 July 1948 / January 1949
- 140 Beit Lahm - M, April 1948
- 141 Waldheim (Umm al 'Amad) - M, April 1948
- 142 Khirbet Ras 'Ali - Not known
- 143 Yajur - M, C, 25 April 1948
- 144 Balad al Sheikh - M, C, 25 April 1948
- 145 'Arab Ghawarina - (?) W, M, mid-April 1948
- 370 Nuqeib ('Arab Argibat) - E, 14 May 1948
- 371 Khirbet Sarona ('Arab al Masharqa) - Not known
- 372 'Arab al Mawasi (Khirbet al Wa'ara al Sawda) - E, 2 November 1948
- 373 'Arab al Samakiya (Samakiya/Talhum) - Not known
- 378 'Arab al Sakhina - Not known

*Hills of Ephraim (Ramot Menashe) and
Mishmar Ha'emek area*

- 146 Wadi 'Ara - F, 27 February 1948
- 147 Lajjun - M, 30 May 1948 (?)
- 148 Mansi, al ('Arab Baniha) - M, 12-13 April 1948
- 149 Naghnaghiya, al - M, 12-13 April 1948
- 150 Ghubayya al Fauqa - M, 8-9 April 1948
- 151 Ghubayya al Tahta - M, 8-9 April 1948
- 152 Abu Shusha - M, 9-10 April 1948
- 153 Abu Zureiq - M, E, 12-13 April 1948
- 154 Qira wa Qamun - W, (?) late March 1948
- 155 Kafrin, al - M, 12-13 April 1948
- 156 Buteimat, al - F, (?) May 1948
- 157 Umm al Shauf - M, 12-14 May 1948
- 158 Khubbeiza - M, 12-14 May 1948
- 159 Sabbarin - M, 12-14 May 1948
- 160 Sindiyana, al - M, 12-14 May 1948
- 161 Bureika - C, 5 May 1948
- 162 Daliyat al Ruha - W/M, late March 1948
- 163 Rihaniya, al - Not known
- 164 Umm al Zinat - F, May 1948
- 165 Khirbet Qumbaza - May 1948 (?)
- 166 'Ein Ghazal - M, 24-26 July 1948
- 167 Ijzim - M, 24-26 July 1948
- 168 Jab'a - M, 24-26 July 1948
- 169 Mazar, al - M, 15 July 1948
- 170 'Ein Haud - M, 15 July 1948
- 171 Qannir - C, F, 25 April 1948
- 384 Khirbet al Damun - F, M, April 1948
- 385 Khirbet Lid al Awadin - Not known
- 386 'Ein al Mansi - M, mid-April 1948
- 186 Wadi Qabbani - Not known
- 187 Qaqun - M, 5 June 1948
- 188 Umm Khalid - Not known
- 189 Khirbet Beit Lid - F, 5 April 1948
- 190 Birket Ramadan - Not known
- 191 Miska - E, 15 April 1948
- 192 Tabsar (Khirbet 'Azzun) - F, E, 3 April 1948
- 193 Kafr Saba - M, 15 May 1948
- 194 Biyar 'Adas - M, 12 April 1948
- 195 Haram, al (Sayyiduna 'Ali) - F, 3 February 1948
- 196 Jalil (Jalil or Ijlil al Qibliyya and Jalil or Ijlil al Shamaliyya) - F, end of March-3 April 1948
- 197 'Arab Abu Kishk - F, C, 30 March 1948
- 198 'Arab al Sawalima - F, C, 30 March 1948
- 199 Mirr, al - F, February or March 1948
- 200 Sheikh Muwannis - M/F, 30 March 1948
- 201 Ras al 'Ein - M, 13 July 1948
- 202 Majdal Yaba - M, 13 July 1948
- 203 Fajja - W, 15 May 1948
- 204 Jammassin - F, 17 March 1948
- 205 Mas'udiya, al (Summeil) - F, 25 December 1947
- 206 Sarona - Not known
- 207 Jaffa - M, late April early May 1948
- 374 Bayarrat Hannun - F, E, early April 1948
- 375 'Arab al Bara (Barrat Qisarya) - F, E, mid-April 1948
- 376 'Arab al Nusseirat - Not known
- 387 'Atlit - Not known
- 388 Majdal Yaba (Majdal al Sadiq) - M, 10 July 1948

Northern Coastal Plain (the Sharon)

- 172 (Arab) Haifa - M, A, 21 April-1 May 1948
- 173 Tira, al - M, 16 July 1948
- 174 Sarafand, al - M, C, 16 July 1948
- 175 Kafr Lam - M, C, 16 July 1948
- 176 Tantura - E, 21 May 1948
- 177 Qisarya - E, February 1948
- 178 Khirbet al Sarkas - E, 15 April 1948
- 179 Dumeira, al - E, 10 April 1948
- 180 'Arab al Fuqara - E, 10 April 1948
- 181 'Arab al Nufaiat - E, 10 April 1948
- 182 Wadi al Hawarith - M, F, 15 March 1948
- 183 Raml Zeita - Not known
- 184 Khirbet Manshiya - F, 15 April 1948
- 185 Khirbet Zalafa - F, 15 April 1948

*Lower Coastal Plain and Northern Negev
Approaches*

- 208 Salama - M, 25 April 1948
- 209 Kheiriya, al - M, 25 April 1948
- 210 Muzeiri'a, al - Not known
- 211 Qula - M, 10 July 1948
- 212 Rantiya - M, 28 April 1948; M, 10 July 1948
- 213 Yahudiya, al (al 'Abbasiyya) - M, 4 May 1948
- 214 Saqiya - M, 25 April 1948
- 215 Yazur - C, M, 1 May 1948
- 216 Tira, al (Tirat Dandan) - M, 10 July 1948
- 217 Wilhelma - M, 10 July 1948
- 218 Kafr 'Ana - M, 25 April 1948
- 219 Beit Dajan - C, 25 April 1948
- 220 Safiriya, al - Not known

- 221 Deir Tarif - M, 10 July 1948
- 222 Beit Nabala - A, 13 May 1948
- 223 Jindas - Not known
- 224 Haditha, al - M, 12 July 1948
- 225 Sarafand al 'Amar - Not known
- 226 Lydda - E/M, 10-13 July 1948
- 227 Ramle - E/M, 10-13 July 1948
- 228 Deir Abu Salama - M, 13 July 1948
- 229 Khirbet al Dhuheiriya - M, 10 July 1948
- 230 Jimzu - M, 10 July 1948
- 231 Khirbet Zakariya - M, C, 12-13 July 1948
- 232 Daniyal - M, 10 July 1948
- 233 Abu al Fadl ('Arab al Satariyya) - C, 9 May 1948
- 234 Sarafand al Kharab - F, 20 April 1948
- 235 Shilta - M, 15-16 July 1948
- 236 Burj, al - M, 15-16 July 1948
- 237 Bir Ma'in - M, 15-16 July 1948
- 238 Beit Shanna - (?) M, 15-16 July 1948
- 239 Salbit - M, 15-16 July 1948
- 240 Qubab, al - M, 15 May 1948
- 241 Barfiliya - M, 14 July 1948
- 242 Kharruba - M, 12-15 July 1948
- 243 Khirbet al Kunaisiya, - M, 10 July 1948
- 244 'Innaba - M, 10 July 1948
- 245 Barriya, al - M, 10-13 July 1948
- 246 Abu Shusha (near Ramle) - M, 14 May 1948
- 247 Na'ana - F, 14 May 1948
- 248 Bir Salim - M, 9 May 1948
- 249 Wadi Hunein - C, 17 April 1948
- 250 Zarnuqa - E, 27-28 May 1948
- 251 Qubeiba, al - E, 27-28 May 1948
- 252 'Aqir - M, 6 (??) May 1948
- 253 Nabi Rubin, al - E, 1 June 1948
- 254 'Arab Sukrir ('Arab Abu Suweirih) - M, 25 May 1948
- 255 Yibna - M/E, 4 June 1948
- 256 Mughar, al - M, 18 May 1948
- 257 Bash-Shit - M, 13 May 1948
- 258 Qatra - M/E, May 1948
- 259 Seidun - Not known
- 260 Mansura, al - M, 20 April 1948
- 261 Khulda - M, 6 April 1948
- 262 Shahma - C, 14 May 1948
- 263 Mukheizin, al - M, 20 April 1948
- 264 Sajad - Not known
- 265 Qazaza - C, 9-10 July 1948
- 266 Jilya - C, 9-10 July 1948
- 267 Kheima, al - Not known
- 268 Huraniya - Not known
- 269 Tina, al - M, 8-9 July 1948
- 270 Idhribba - C, 9-10 July 1948
- 271 Mughallis - C, 9-10 July 1948
- 272 Bureij - Not known
- 273 Masmiya al Kabira - M, 8-9 July 1948
- 274 Masmiya al Saghira - M, 8-9 July 1948
- 275 Qastina - M, C, 9 July 1948
- 276 Tall al Turmus - F, July 1948
- 277 Yasur - M, 11 June 1948
- 278 Batani al Sharqi - M, 13 May 1948
- 279 Batani al Gharbi - (?) M, 13 May 1948
- 280 Barqa - M, 13 May 1948
- 281 Isdud - M/E, 28 October 1948
- 282 Beit Daras - M, 11 May 1948
- 283 Sawafir al Shamaliyya - F, 18 May 1948
- 284 Sawafir al Gharbiyya - F, 18 May 1948
- 285 Sawafir al Sharqiyya - (?) F, 18 May 1948
- 286 Hamama - M, 4 November 1948
- 287 Julis - M, 11 June 1948
- 288 'Ibdis - M, 8-9 July 1948
- 289 Jaladiya - Not known
- 290 Bi'lin - Not known
- 291 Barqusiya - Not known
- 292 Tel al Safi - M, 9-10 July 1948
- 293 Deir al Dubban - M, 23-24 October 1948
- 294 'Ajjur - M, 23-24 July 1948
- 295 Zakariya - E, June 1950
- 296 Ra'na - M, 22-23 October 1948
- 297 Zikrin - M, 22-23 October 1948
- 298 Summeil - M, mid-July 1948
- 299 Zeita - M, 17-18 July 1948
- 300 Juseir - M, 17-18 July 1948
- 301 Hatta - M, 17-18 July 1948
- 302 Karatiya - M, 17-18 July 1948
- 303 Beit 'Affa - Not known
- 304 Kaukaba - C, 12 May 1948
- 305 Beit Tima - M, 18-19 October 1948
- 306 Majdal, al (Ashkelon) - M, E, 4-5 November 1948 / October 1950
- 307 Jura, al - M, 4-5 November 1948
- 308 Khirbet Khisas - M, 4-5 November 1948
- 309 Ni'ilya - M, 4-5 November 1948
- 310 Barbara - M, 4-5 November 1948
- 311 Jiyya, al - M, 4-5 November 1948
- 312 Beit Jirja - Not known
- 313 Deir Suneid - Not known
- 314 Dimra - F, early November 1948
- 315 Najd - E, 12 May 1948
- 316 Sumsum - E, 12 May 1948
- 317 Huleiqat - C, 12 May 1948
- 318 Burayr - M, 12 May 1948
- 319 Faluja, al - E, February-March 1949
- 320 'Iraq al Manshiya - E, February-June 1949
- 321 Kidna - M, 22-23 October 1948
- 322 Beit Jibrin - M, 29 October 1948
- 323 Qubeiba, al - M, 28 October 1948
- 324 Dawayima, al - M, 29 October 1948
- 325 Deir Nakh-khas - M, 29 October 1948
- 326 Khirbet Umm Burj - Not known

- 379 Hirbiya - M, E, late October-early November 1948
 380 'Iraq Suweidan - M, 8 July 1948
 389 'Arab abu Rizik - F, March-April 1948
 -
Jerusalem Corridor
 327 Deir Muheisin - M, 6 April 1948
 328 Beit Jiz - M, 20 April 1948
 329 Beit Susin - M, 20 April 1948
 330 'Islin - M, 18 July 1948
 331 Ishwa - M, 18 July 1948
 332 Sar'a - M, 18 July 1948
 333 Deir Rafat - M, 18 July 1948
 334 'Artuf - M, 18 July 1948
 335 Deiraban - M, 19-20 October 1948
 336 Beit Mahsir - M, 10-11 May 1948
 337 Deir Aiyub - M, April 1948
 338 Kasla - M, 17-18 July 1948
 339 Deir al Hawa - M, 19-20 October 1948
 340 Sufia - M, 19-20 October 1948
 341 Jarash - M, 21 October 1948
 342 Beit Nattif - M, 21 October 1948
 343 Beit 'Itab - M, 21 October 1948
 344 Beit Umm al Meis - (?) M, 21 October 1948
 345 Saris - M, 16-17 April 1948
 346 'Allar - M, 22 October 1948
 347 Ras Abu 'Ammar - M, 21 October 1948
 348 Qabu, al - M, 22-23 October 1948
 349 Walaja, al - M, 21 October 1948 (transferred to Jordan and resettled 1949)
 350 Khirbet al 'Umur - (?) M, 21 October 1948
 351 Deir al Sheikh - (?) M, 21 October 1948
 352 'Aqqur - M, 13-14 July 1948
 353 Suba - M, 13 July 1948
 354 Sataf - M, 13-14 July 1948
 355 Jura, al - Not known
 356 Qastal, al - M, 3 April 1948
 357 Beit Naqquba - M, early April 1948
 358 Beit Thul - Not known
 359 Qaluniya - M, early April 1948
 360 'Ein Karim - C, 10 and 21 April 1948; M, 16 July 1948
 361 Maliha, al - C, 21 April 1948; M, 15 July 1948
 362 Deir Yassin - M/E, 9-10 April 1948
 363 Lifta - M, January 1948
 -
Negev
 364 Jammama - M, 22 May 1948
 365 'Arab al Jubarat - Not known
 366 Huj - E, 31 May 1948
 367 Muharraqa, al - M, 25 May 1948
 368 Kaufakha - M, 25 May 1948
 369 Beersheba - M/E, 21 October 1948
 377 Shu'ut - F, M, summer 1948

⁷⁵ MORRIS, B. *Op.cit.*, p. XIV-XVIII

MAPA 3

Il·lustració 3 – *Íbid.*, p. XII

Clau per a la lectura del mapa 3:

El primer nom donat és la toponímia hebrea, el nom que el segueix és la toponímia àrab del lloc i finalment hi ha la data de l'establiment de l'assentament jueu.

1 Beith Lehem Hag'lilit – Beit Lahm – April 1948	9 Nahsholim – Tantura – June 1948
2 Sheluhot – Al Ashrafiya – June 1948	10 Ein Dor – Kafr Misr – June 1948
3 Reshafim – Al Ashrafiya – June 1948	11 Netzer (Sereni) – Bir Salim – June 1948
4 Ramot-Menashe – Daliyat al Ruha – July 1948	12 Timurim (Shimron) – Ma'lul – June 1948
5 Bama'avak (Ma'avak, Alonei Abba) – Waldheim – May 1948	13 Habonim (Kfar Hanassi) – Mansurat al Kheit – July 1948
6 Brur Hayil – Burayr – May 1948	14 Yesodot – Umm Khalka – July 1948
7 Shomrat – south of Al Sumeiriya – May 1948	15 Regavim – Buteimat (July 1948), moved to Qannir – 1949
8 Hahotrim – north of Al Tira – June 1948	16 Yizra'el – Zir'in – August 1948
	17 Gilbo'a – Zir'in – July 1948

- 18 Sa'ar – Al Zib – August 1948
- 19 Be'erot Yitzhak – Wilhelma – August 1948
- 20 Bnei Atarot – Wilhelma – August 1948
- 21 Mahane Yisrael – Wilhelma – August 1948
- 22 Yiftah – near Jahula – August 1948
- 23 Nordiya – Khirbet Beit Lid – August 1948
- 24 Udim – Wadi Faliq – August 1948
- 25 Gazit – Al Tira – September 1948
- 26 Azariya – Al Barriya – September 1948 (re-established 1949)
- 27 Hagoshrim – Al Mansura – September 1948
- 28 Lehagshama (Beit Meir) – Beit Mahsir – September 1948 (re-established 1950)
- 29 Ameilim – Abu Shusha – September 1948
- 30 Ga'aton – Khirbet Jiddin – October 1948
- 31 Kesalon – Kasla – October 1948 (re-established 1952)
- 32 Tsova – Suba – October 1948
- 33 Harel – Beit Jiz – October 1948
- 34 Tal-Shahar – Khirbet Beit Far – October 1948
- 35 Revadim – Al Kheima – November 1948
- 36 Bustan Hagalil – Al Sumeiriya – December 1948
- 37 Mishmar-David – Khulda – December 1948
- 38 Tzor'a – Sar'a – December 1948
- 39 Nurit – Nuris – 1948
- 40 Ramat Razel – Beit Umm al Meis – 1948
- 41 Ge'alya – north of Yibna – 1948
- 42 Beit Elazari – south of 'Aqir – 1948
- 43 Kfar Eqrone – 'Aqir – 1948
- 44 Shoreshe – Saris – 1948
- 45 Beit Ha'emek – Kuweikat – January 1949
- 46 Netiva – Al Mukheizin – January 1949
- 47 Yas'ur – Al Birwa – January 1949
- 48 Betset Bet (Kfar Rosh Hanikra) – near Al Bassa – January 1949
- 49 Sifsufa – Safsaf – January 1949
- 50 Mavki'im – Barbara – January 1949
- 51 Sasa – Sa'sa – January 1949
- 52 Kabrita (Kabri) – Al Kabri – January 1949
- 53 Lohamei Hageta'ot – Al Sumeiriya – January 1949
- 54 Beit Ha'arava (Gesher Haziv) – Al Zib – January 1949
- 55 Irgun Kaplan (Meggido) – Lajjun – January 1949
- 56 T'kumah – Al Muharraqa – 1949
- 57 Migdal-Gad (Ashkelon) – Al Majdal – 1949
- 58 Beit Nettef (Netiv HaLamed-Heh) – Beit Nattif – 1949
- 59 Al Qubeiba – Al Qubeiba – 1949 (re-established al Lachish, 1955)
- 60 Gei'a – Al Jiya – 1949
- 61 Hodiya – Julis – 1949
- 62 Ein Tsurim (Deganim) – Sawafir al Gharbiya – 1949
- 63 Massu'ot Yitzhak (Ein Tsurim) – Sawafir al Sharqiya – 1949
- 64 Shafir (Massu'ot Yitzhak) – Sawafir al Shamaliya – 1949
- 65 Giv'ati – Beit Daras – 1949–50
- 66 Arugot – Tall al Turmus – 1949
- 67 Nehalim – southeast of Petah Tikva – 1948
- 68 Ginaton – east of Lydda – 1949
- 69 Azrikam – Batani Gharbi – 1949–50
- 70 Yehiel (Kfar Ahim) – Qastina – 1949
- 71 Keren-Re'em (Bnei Re'em) – Masmiya al Kabira – 1949
- 72 Masmiya Bet (Masmiya Shalom) – Masmiya al Saghira – 1949
- 73 Kfar Daniel – Daniyal – 1949
- 74 Ganei-Yona – east of 'Aqir – 1949
- 75 Yavne – Yibna – 1949
- 76 Kidron – Qatra – 1949
- 77 Netivot – 'Arab Sukreir – 1949
- 78 Eshta'ol – 'Islin/Ishwa – 1949
- 79 Benaya – north of Bash-Shit – 1949
- 80 Beit Nekofa – Beit Naqubba – 1949
- 81 Ora – Al Jura – 1949–50
- 82 Manahat – Al Maliha – 1949
- 83 Beit Zayit – Khirbet Hureish – 1949
- 84 Mish'an (Mishmar Ayalon) – Al Qubab – 1949
- 85 Kfar Hanaggid – Al Qubeiba – 1949
- 86 Hatsofim Dalet – Al Nabi Rubin – 1949
- 87 Sitriya – Abu al Fadl – 1949
- 88 Hadid – Al Haditha – 1949
- 89 Nubalat (Beit Nehemia) – Beit Nabala – 1949–50
- 90 Tsafriya – north of Al Safiriya – 1949
- 91 Beit Dagan – Beit Dajan – 1948
- 92 Azor – Yazur – 1948
- 93 Abu Kabir – Abu Kabir – 1949
- 94 Beit Arif – Deir Tarif – 1949 (re-established 1951)
- 95 Tirat-Yehuda – Al Tira – 1949

- 96 Yehud – Al Yahudiya – 1948
- 97 Rantiya – Rantiya – 1949
- 98 Mazor – Al Muzeiri'a – 1949
- 99 Nahshonim – Majdal Yaba – 1949
- 100 Migdal-Yaffo – Majdal Yaba – 1949
- 101 Lehavot Haviva – west of Jatt – 1949
- 102 Kfar Truman – west Beit Nabala – 1949
- 103 Mishmar Hashiv'a – Beit Dajan – 1949
- 104 Magshimim – west of Rantiya – 1949
- 105 Yarhiv – east of Jaljuliya – 1949
- 106 Hak'ramim – Kafr Saba – 1949
- 107 Ein Kerem – 'Ein Karim – 1949
- 108 Reshef – Al Haram (Sidna Ali) – 1949
- 109 Tabsar (Khirbet Azzun) – 1949
- 110 Neve-Yamin – south of Kafr Saba – 1949
- 111 Ometz – Qaqun – 1949
- 112 Olesh – south of Qaqun – 1949
- 113 Sharir – Al Safiriya – 1949
- 114 Hagor – south of Jaljuliya – 1949
- 115 Zarnuqa – Zarnuqa – 1949
- 116 Talmei Yehiel – Masmiya al Kabira/ Qastina – 1949
- 117 Elyakim – Umm al Zinat – 1949
- 118 Ein Ayala – 'Ein Ghazal – 1949
- 119 Kerem Maharal – Ijzim – 1949
- 120 Geva-Carmel – Jab'a – 1949
- 121 Habonim – Kafr Lam – 1949
- 122 Ramot Meir – west of Na'ana – 1949
- 123 Ein Hod – 'Ein Haud – 1949
- 124 Tsrufa – Al Sarafand – 1949
- 125 Tel Hanan – Balad al Sheikh – 1949
- 126 Barka'i – Wadi 'Ara – 1949
- 127 Giv'at Oz – Zalafa – 1949
- 128 Ma'agan Micha'el – Kabara – 1949
- 129 Alona (Amikam) – Al Sindiyana – 1949-50
- 130 Nir Galim – 'Arab Sukreir – 1949
- 131 Dishon – Deishum – date uncertain but possibly 1949 (re-established 1953)
- 132 Porat – Fara – 1949
- 133 Shahar – near Safsaf – 1949
- 134 Nir Yisrael – west of Julis – 1949
- 135 Malkiya – Al Malikiya – 1949
- 136 Be'erotayim – Khirbet Burin – 1949
- 137 Burgta – Khirbet al Burj – 1949
- 138 Eyal – Khirbet Hanuta – 1949
- 139 Gan Yoshiya – south of Qaqun – 1949
- 140 Beit Gamliel – southeast of Yibna – 1949
- 141 Megadim – Bir Badawiya – 1949
- 142 Lavi – Lubyia – 1949
- 143 Ha'on – Al Samra – 1949
- 144 Ma'agan – Samakh – 1949
- 145 Beit Katzir (Tel Katzir) – east of Samakh – 1949
- 146 Bashatwa (Neve-Ur) – Al Bashatiwa – 1949
- 147 Hasolelim – west of Saffuriya – 1949
- 148 Hayogev – Khirbet Beit Lid al Awadim – 1949
- 149 Tsiporti – Saffuriya – 1949
- 150 Amqa – 'Amqa – 1949
- 151 Hayotzrim – Manshiya – 1949
- 152 Ben-Ami – Al Nahr – 1949
- 153 Betset (Shlomi) – Al Bassa – 1949-50
- 154 Shomera – Tarbikha – 1949
- 155 Yoqrat – Iqrit – 1949
- 156 Hossen – Sukhmata – 1949
- 157 Farod – Farradiya – 1949
- 158 Kfar Shamai – Sammu'i – 1949
- 159 Meiron – Meirun – 1949
- 160 Bar'am – Kafr Bir'im – 1949
- 161 Nir-On (Yiron) – Saliha – 1949-50
- 162 Alma – Alma – 1949
- 163 Beit She'an – Beisan – 1948
- 164 Erez – Dimra/Najd – 1949
- 165 Zikkim – Hirbiya – 1949
- 166 Beit Guvrin – Beit Jibrin – 1949
- 167 Beit Kama – southeast of Jammama – 1949
- 168 Beit Hagadi – south of Al Muharraqa – 1949
- 169 Gilat – 'Arab al Qudeirat – 1949
- 170 Tifrah – northeast of Khirbet Umm al Khrum – 1949
- 171 Beit Re'im – 'Arab al Hanajira – 1949
- 172 Magen – Sheikh Nuran – 1949
- 173 Mefalsim – southeast of Beit Hanun – 1949
- 174 Omer – east of Khirbet 'Amra – 1949
- 175 Ein Hash'losa – east of Khan Yunis – 1949
- 176 Nirim – east of Khan Yunis – 1949
- 177 Mash'a'bei Sadeh – east of Bir Asluj – 1949
- 178 Poriya – south of Tiberias – 1949
- 179 Sdeh Ilan – Kafr Sabt – 1949
- 180 Arbel – Khirbet Irbid – 1949
- 181 Elifelet – 'Arab Zanghariya – 1949
- 182 Alkosh – Deir al Qasi – 1949
- 183 Kerem Ben-Zimra – Ras al Ahmar – 1949
- 184 Tzahal – north of Al Zib – 1949
- 185 Me'una – Tarshiha – 1949
- 186 Doar – Tantura – 1949

⁷⁶ *Ibid.*, p. XVIII-XX